പദ്മപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ 1 (സൃഷ്ടിഖണ്ഡമ്)/അധ്യായഃ 18

http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org//sa.wikisource.org/s/i39
< പദ്മപുരാണമ് | ഖണ്ഡഃ 1 (സൃഷ്ടിഖണ്ഡമ്)

← അധ്യായഃ 17 | **പദ്മപുരാണമ്** അധ്യായഃ 18 | അധ്യായഃ 19 →

വേദവ്യാസഃ

ഭീഷ്മഉവാച.

അത്യദ്ഭുതമിദം ബ്രഹ്മൻശ്രുതവാനസ്മി തത്ത്വതഃ.

അഭിഷേകം തു ഗായത്ര്യാഃ സദസ്യത്ര തഥാ കൃതമ്1.

വിരോധം ചൈവ സാവിത്ര്യാ ശാപദാനം തഥാ കൃതമ്.

വിഷ്ണുനാ ച യഥാ ദേവീ സർവസ്ഥാനേഷു കീർതിതാ2.

ഗായത്രീ ചാപി രുദ്രേണ സ്തുതാ ച വരവർണിനീ.

തം ശ്രുത്വാ പ്രതിമാത്മാനം വിസ്തരേണ പിതാമഹമ്3.

പ്രഹൃഷ്ടാനി ച രോമാണി പ്രശാംതം ച മനോ മമ.

ശ്രുത്വാ മേ പരമാ പ്രീതിഃ കൗതൂഹലമഥൈവ ഹി4.

നാരായണസ്തു ഭഗവാൻകൃത്വാ താം പരമാം ച വൈ.

ബ്രഹ്മപത്ന്യാഃ സ്തുതിം ഭക്ത്യാ ന്യസ്യതാം പർവതോപരി5.

ഉവാച വചനം വിഷ്ണുസ്തുഷ്ടിപുഷ്ടിപ്രദായകമ്.

ശ്രീമതി ഹ്രീമതീ ചൈവ യാ ച ദേവീശ്വരീ തഥാ6.

ഏതദേവ ശ്രുതം ബ്രഹ്മംസ്തവ വക്ത്രാദ്വിനിഃസൃതമ്.

ഉത്തരം തത്ര യദ്ഭൂതം യച്ച തസ്മിൻസ്ഥലേ കൃതമ്7.

ആനുപൂർവ്യാ ച തത്സർവം ഭഗവാന്വക്തുമർഹതി.
ശ്രുതേന മേ ദേഹശുദ്ധിർഭവിഷ്യതി ന സംശയഃ8.
പുലസ്ത്യ ഉവാച.
യജതഃ പുഷ്കരേ തസ്യ ദേവസ്യ പരമേഷ്ഠിനഃ.
ശൃണുരാജന്നിദം ചിത്രം പൂർവമേവ യഥാകൃതമ്9.
ആദൗ കൃതയുഗേ തസ്മിന്യജമാനേ പിതാമഹേ.
മരീചിരംഗിരാശ്ചൈവ പുലസ്ത്യഃ പുലഹഃ ക്രതുഃ10.
ദക്ഷഃ പ്രജാപതിശ്ചൈവ നമസ്കാരം പ്രചക്രിരേ.
വിദ്യോതമാനാഃ പുരുഷാഃ സർവാഭരണഭൂഷിതാഃ11.
ഉപനൃത്യംതി ദേവേശം വിഷ്ണുമപ്സരസാം ഗണാഃ.
തതോ ഗംധർവതൂര്യൈസ്തു പ്രതിനംദ്യ വിഹായസി12.
ബഹുഭിഃ സഹ ഗംധർവൈഃ പ്രഗായതി ച തുംബരുഃ.
മഹാശ്രുതിശ്ചിത്രസേന ഊർണായുരനഘസ്തഥാ13.
ഗോമായുസ്സൂര്യവർചാശ്ച സോമവർചാശ്ച കൗരവ.
യുഗപച്ച തൃണായുശ്ച നംദിശ്ചിത്രരഥസ്തഥാ14.
ത്രയോദശഃ ശാലിശിരാഃ പർജന്യശ്ച ചതുർദശഃ.
കലിഃ പംചദശശ്ചാത്ര താരകശ്ചാത്ര ഷോഡശഃ15.
ഹാഹാഹൂഹൂശ്ച ഗംധർവോ ഹംസശ്ചൈവ മഹാദ്യുതിഃ.
ഇത്യേതേ ദേവഗംധർവാ ഉപഗായംതി തേ വിഭുമ്16.
തഥൈവാപ്സരസോ ദിവ്യാ ഉപനൃത്യംതി തം വിഭും.
ധാതാര്യമാ ച സവിതാ വരുണോംശോ ഭഗസ്തഥാ17.
ഇംദ്രോ വിവസ്വാൻപൂഷാ ച ത്വഷ്ടാ പർജന്യ ഏവ ച.
ഇത്യേതേ ദ്വാദശാദിത്യാ ജ്വലംതോ ദീപ്തതേജസഃ18.
ചക്രുരസ്മിൻസുരേശാശ്ച നമസ്കാരം പിതാമഹേ.
മൃഗവ്യാധശ്ച ശർവശ്ച നിർഋതിശ്ച മഹായശാഃ19.
അജൈകപാദഹിർബുധ്ന്യഃ പിനാകീ ചാപരാജിതഃ.

ഭവോ വിശ്വേശ്വരശ്ചൈവ കപർദീ ച വിശാംപതേ20.

സ്ഥാണുർഭഗശ്ച ഭഗവാന്രുദ്രാസ്തത്രാവതസ്ഥിരേ.

അശ്വിനൗ വസവശ്ചാഷ്ടൗ മരുതശ്ച മഹാബലാഃ21.

വിശ്വേദേവാശ്ച സാധ്യാശ്ച തസ്മൈ പ്രാംജലയഃ സ്ഥിതാഃ.

ശേഷാദ്യാസ്തു മഹാനാഗാ വാസുകിപ്രമുഖാഹയഃ22.

കാശ്യപഃ കംബലശ്ചാപി തക്ഷകശ്ച മഹാബലഃ.

ഏതേ നാഗാ മഹാത്മാനസ്തസ്മൈ പ്രാംജലയഃ സ്ഥിതാഃ23.

താർക്ഷ്യശ്ചാരിഷ്ടനേമിശ്ച ഗരുഡശ്ച മഹാബലഃ.

വാരുണിശ്ചൈവാരുണിശ്ച വൈനതേയാ വ്യവസ്ഥിതാഃ24.

നാരായണശ്ച ഭഗവാൻസ്വയമാഗത്യ ലോകവാൻ.

പ്രാഹ ലോകഗുരും ശ്രീമാൻസഹസർവൈർമഹർഷിഭിഃ25.

ത്വയാ തതമിദം സർവം ത്വയാ സൃഷ്ടം ജഗത്പതേ.

തസ്മാല്ലോകേശ്വരശ്ചാസി പദ്മയോനേ നമോസ്തു തേ26.

യദത്ര തേ മയാ കാര്യം കർതവ്യം ച തദാദിശ.

ഏവം പ്രോവാച ഭഗവാൻസാർധം ദേവർഷിഭിഃ പ്രഭുഃ27.

നമസ്കൃത്യ സുരേശായ ബ്രഹ്മണേ്വ്യക്തജന്മനേ.

സ ച തത്രസ്ഥിതോ ബ്രഹ്മാ തേജസാ ഭാസയന്ദിശഃ28.

ശ്രീവത്സലോമസംച്ഛന്നോ ഹേമസൂത്രേണ രാജതാ.

സുരർഷിപ്രതിമഃ ശ്രീമാൻസ്വയംഭൂർഭൂതഭാവനഃ29.

ശുചിരോമാ മഹാവക്ഷാഃ സർവതേജോമയഃ പ്രഭുഃ.

യോ ഗതിഃ പുണ്യശീലാനാമഗതിഃ പാപകർമണാം30.

യോഗസിദ്ധാ മഹാത്മാനോ യം വിദുർലോകമുത്തമം.

യസ്യാഷ്ടഗുണമൈശ്വര്യം യമാഹുർദേവസത്തമമ്31.

യം പ്രാപ്യ ശാശ്വതം വിപ്രാ നിയതാ മോക്ഷകാംക്ഷിണഃ.

ജന്മനോ മരണാച്ചൈവ മുച്യംതേ യോഗഭാവിതാഃ32.

യദേതത്തപ ഇത്യാഹുഃ സർവാശ്രമനിവാസിനഃ.

സേവംസേവം യതാഹാരാ ദുശ്ചരം വ്രതമാസ്ഥിതാഃ33.

യോനംത ഇതി നാഗേഷു പ്രോച്യതേ സർവയോഗിഭിഃ.

സഹസ്രമൂർദ്ധാ രക്താക്ഷഃ ശേഷാദിഭിരനുത്തമൈഃ34.

യോ യജ്ഞ ഇതി വിപ്രേംദ്രൈരിജ്യതേ സ്വർഗലിപ്സുഭിഃ.

നാനാസ്ഥാനഗതിഃ ശ്രീമാനേകഃ കവിരനുത്തമഃ35.

യം ദേവം വേത്തി വേത്താരം യജ്ഞഭാഗപ്രദായിനം.

വൃഷാഗ്നിസൂര്യചംദ്രാക്ഷം ദേവമാകാശവിഗ്രഹം36.

തം പ്രപദ്യാമഹേ ദേവം ഭഗവൻശരണാർഥിനഃ.

ശരണ്യം ശരണം ദേവം സർവദേവഭവോദ്ഭവം37.

ഋഷീണാം ചൈവ സ്രഷ്ടാരം ലോകാനാം ച സുരേശ്വരം.

പ്രിയാർഥം ചൈവ ദേവാനാം സർവസ്യ ജഗതഃ സ്ഥിതൗ 38.

കവ്യം പിതൄണാമുചിതം സുരാണാം ഹവ്യമുത്തമം.

യേന പ്രവർതിതം സർ തം നതാസ്മസ്സുരോത്തമം 39.

ത്രേതാഗ്നിനാ തു യജതാ ദേവേന പരമേഷ്ഠിനാ.

യഥാസൃഷ്ടിഃ കൃതാ പൂർവം യജ്ഞസൃഷ്ടിസ്തഥാ പുനഃ40.

തഥാ ബ്രഹ്മാപ്യനംതേന ലോകാനാം സ്ഥിതികാരിണാ.

അന്വാസ്യമാനോ ഭഗവാന്വൃദ്ധോപ്യഥ ച ബുദ്ധിമാൻ41.

യജ്ഞവാടമചിംത്യാത്മാ ഗതസ്തത്ര പിതാമഹഃ.

ധനാഢ്യൈർഋത്വിജൈഃ പൂർണം സദസ്യൈഃ പരിപാലിതമ്42.

ഗൃഹീതചാപേന തദാ വിഷ്ണുനാ പ്രഭവിഷ്ണുനാ.

ദൈത്യദാനവരാജാനോ രാക്ഷസാനാം ഗണാഃ സ്ഥിതാഃ43.

ആത്മാനമാത്മനാ ചൈവ ചിംതയാമാസ വൈ ദ്രുതം.

ചിംതയിത്വാ യഥാതത്വം യജ്ഞം യജ്ഞഃ സനാതനഃ44.

വരണം തത്ര ഭഗവാൻകാരയാമാസ ഋത്വിജാമ്.

ഭൃഗ്വാദ്യാ ഋത്വിജശ്ചാപി യജ്ഞകർമവിചക്ഷണാഃ45.

ചക്രുർബഹ്വൃചമുഖ്യൈശ്ച പ്രോക്തം പുണ്യം യദക്ഷരം.

ശുശ്രുവുസ്തേ മുനിശ്രേഷ്ഠാ വിതതേ തത്ര കർമണി46.

യജ്ഞവിദ്യാ വേദവിദ്യാ പദക്രമവിദാം തഥാ.

ഘോഷേണ പരമർഷീണാം സാ ബഭൂവ നിനാദിനാ47.

യജ്ഞസംസ്തരവിദ്ഭിശ്ച ശിക്ഷാവിദ്ഭിസ്തഥാ ദ്വിജൈഃ.

ശബ്ദനിർവചനാർഥജ്ഞൈഃ സർവവിദ്യാവിശാരദൈഃ48.

മീമാംസാ ഹേതുവാക്യജ്ഞൈഃ കൃതാ നാനാവിധാ മുഖേ.

തത്ര തത്ര ച രാജേംദ്ര നിയതാൻസംശിതവ്രതാൻ49.

ജപഹോമപരാന്മുഖ്യാന്ദദൃശുസ്തത്രവൈ ദ്വിജാൻ.

യജ്ഞഭൂമൗ സ്ഥിതസ്തസ്യാം ബ്രഹ്മാ ലോകപിതാമഹഃ50 1.18.50.

സുരാസുരഗുരുഃ ശ്രീമാൻസേവ്യമാനഃ സുരാസുരൈഃ.

ഉപാസതേ ച തത്രൈനം പ്രജാനാം പതയഃ പ്രഭും51.

ദക്ഷോ വസിഷ്ഠഃ പുലഹോ മരീചിശ്ച ദ്വിജോത്തമഃ.

അംഗിരാ ഭൃഗുരത്രിശ്ച ഗൗതമോ നാരദസ്തഥാ52.

വിദ്യാമാനമംതരിക്ഷം വായുസ്തേജോ ജലം മഹീ.

ശബ്ദഃ സ്പർശശ്ച രൂപം ച രസോ ഗംധസ്തഥൈവ ച53.

വികൃതശ്ച വികാരശ്ച യച്ചാന്യത്കാരണം മഹത്.

ഋഗ്യജുഃ സാമാഥർവാഖ്യാ വേദാശ്ചത്വാര ഏവ ച54.

ശബ്ദഃ ശിക്ഷാ നിരുക്തം ച കല്പശ്ച്ഛംദഃ സമന്വിതാഃ.

ആയുർവേദ ധനുർവേദൗ മീമാംസാ ഗണിതം തഥാ55.

ഹസ്ത്യശ്വജ്ഞാനസഹിതാ ഇതിഹാസസമന്വിതാഃ.

ഏതൈരംഗൈരുപാംഗൈശ്ച വേദാഃ സർവേ വിഭൂഷിതാഃ56.

ഉപാസതേ മഹാത്മാനം സഹോംകാരം പിതാമഹം.

തപശ്ച ക്രതവശ്ചൈവ സംകല്പഃ പ്രാണ ഏവ ച57.

ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹവഃ പിതാമഹമുപസ്ഥിതാഃ.

അർഥോ ധർമശ്ച കാമശ്ച ദ്വേഷോ ഹർഷശ്ച സർവദാ58.

ശുക്രോ ബൃഹസ്പതിശ്ചൈവ സംവർതോ ബുധ ഏവ ച.

ശനൈശ്ചരശ്ച രാഹുശ്ച ഗ്രഹാഃ സർവേ തഥൈവ ച59.

മരുതോ വിശ്വകർമാ ച പിതരശ്ചാപി ഭാരത.

ദിവാകരശ്ച സോമശ്ച ബ്രഹ്മാണം പര്യുപാസതേ60.

ഗായത്രീ ദുർഗതരണീ വാണീ സപ്തവിധാ തഥാ.

അക്ഷരാണി ച സർവാണി നക്ഷത്രാണി തഥൈവ ച61.

ഭാഷ്യാണി സർവശാസ്ത്രാണി ദേഹവംതി വിശാംപതേ.

ക്ഷണാ ലവാ മുഹൂർതാശ്ച ദിനം രാത്രിസ്തഥൈവ ച62.

അർദ്ധമാസാശ്ച മാസാശ്ച ക്രതവഃ സർവ ഏവ ച.

ഉപാസതേ മഹാത്മാനം ബ്രഹ്മാണം ദൈവതൈഃ സഹ63.

അന്യാശ്ച ദേവ്യഃ പ്രവരാ ഹ്രീഃ കീർതിർദ്യുതിരേവ ച.

പ്രഭാ ധൃതിഃ ക്ഷമാ ഭൂതിർനീതിർവിദ്യാ മതിസ്തഥാ64.

ശ്രുതിഃ സ്മൃതിസ്തഥാ ക്ഷാംതിഃ ശാംതിഃ പുഷ്ടിസ്തഥാ ക്രിയാ.

സർവാശ്ചാപ്സരസോ ദിവ്യാ നൃത്യഗീതവിശാരദാഃ65.

ഉപതിഷ്ഠംതി ബ്രഹ്മാണം സർവാസ്താ ദേവമാതരഃ.

വിപ്രചിത്തിഃ ശിവിഃ ശംകുരയഃശംകുസ്തഥൈവ ച66.

വേഗവാൻകേതുമാനുഗ്രഃ സോഗ്രോ വ്യഗ്രോ മഹാസുരഃ.

പരിഘഃ പുഷ്കരശ്ചൈവ സാംബോശ്വപതിരേവ ച67.

പ്രഹ്ലാദോഥ ബലി കുംഭഃ സംഹ്രാദോ ഗഗനപ്രിയഃ.

അനുഹ്രാദോ ഹരിഹരൗ വരാഹശ്ച കുശോ രജഃ68.

യോനിഭക്ഷോ വൃഷപർവാ ലിംഗഭക്ഷോഥ വൈ കുരുഃ.

നിഃപ്രഭഃ സപ്രഭഃ ശ്രീമാംസ്തഥൈവ ച നിരൂദരഃ69.

ഏകചക്രോ മഹാചക്രോ ദ്വിചക്രഃ കുലസംഭവഃ.

ശരഭഃ ശലഭശ്ചൈവ ക്രപഥഃ ക്രാപഥഃ ക്രഥഃ70.

ബൃഹദ്വാംതിർമഹാജിഹ്വഃ ശംകുകർണോ മഹാധ്വനിഃ.

ദീർഘജിഹ്വോർകനയനോ മൃഡകായോ മൃഡപ്രിയഃ71.

വായുർഗരിഷ്ഠോ നമുചിശ്ശമ്ബരോ വിജ്വരോ വിഭുഃ.

വിഷ്വക്സേനശ്ചംദ്രഹർതാ ക്രോധവർദ്ധന ഏവ ച72.

കാലകഃ കലകാംതശ്ച കുംഡദഃ സമരപ്രിയഃ.

ഗരിഷ്ഠംശ്ച വരിഷ്ഠംശ്ച പ്രലംബോ നരകഃ പൃഥുഃ73.

ഇംദ്രതാപന വാതാപീ കേതുമാൻബലദർപിതഃ.

അസിലോമാ സുലോമാ ച ബാഷ്കലി പ്രമദോ മദഃ74.

സൃഗാലവദനശ്ചൈവ കേശീ ച ശരദസ്തഥാ.

ഏകാക്ഷശ്ചൈവ രാഹുശ്ച വൃത്രഃ ക്രോധവിമോക്ഷണഃ75.

ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹവോ ദാനവാ ബലവർദ്ധനാഃ.

ബ്രഹ്മാണം പര്യുപാസംത വാക്യം ചേദമഥോചിരേ76.

ത്വയാ സൃഷ്ടാഃ സ്മ ഭഗവംസ്ത്രൈലോക്യം ഭവതാ ഹി നഃ.

ദത്തം സുരവരശ്രേഷ്ഠ ദേവേഭ്യധികാഃ കൃതാഃ77.

ഭഗവന്നിഹ കിം കുർമോ യജ്ഞേ തവ പിതാമഹ.

യദ്ധിതം തദ്വദാസ്മാകം സമർഥാഃ കാര്യനിർണയേ78.

കിമേഭിസ്തേ വരാകൈശ്ച അദിതേർഗർഭസംഭവൈഃ.

ദൈവതൈർനിഹതൈഃ സർവൈഃ പരാഭൂതൈശ്ച സർവദാ79.

പിതാമഹോസി സർവേഷാമസ്മാകം ദൈവതൈഃ സഹ.

തവ യജ്ഞസമാപ്തൗ ച പുനരസ്മാസു ദൈവതൈഃ80.

ശ്രിയം പ്രതി വിരോധശ്ച ഭവിഷ്യതി ന സംശയഃ.

ഇദാനീം പ്രേക്ഷണം കുർമഃ സഹിതാഃ സർവദാനവൈഃ81.

പുലസ്ത്യ ഉവാച.

സഗർവം തു വചസ്തേഷാം ശ്രുത്വാ ദേവോ ജനാർദനഃ.

ശക്രേണ സഹിതഃ ശംഭുമിദമാഹ മഹായശാഃ82.

വിഘ്നം പ്രകർതും വൈ രുദ്ര ആയാതാ ദനുപുംഗവാഃ.

ബ്രഹ്മണാമംത്രിതാശ്ചേഹ വിഘ്നാർഥം പ്രയതംതി തേ83.

അസ്മാഭിസ്തു ക്ഷമാകാര്യാ യാവദ്യജ്ഞഃ സമാപ്യതേ.

സമാപ്തേ തു ക്രതാവസ്മിന്യുദ്ധം കാര്യം ദിവൗകസാം84.

യഥാനിർദാനവാ ഭൂമിസ്തഥാ കാര്യം ത്വയാ വിഭോ.

ജയാർഥം ചേഹ ശക്രസ്യ ഭവതാ ച മയാ സഹ85.

ദ്വിജാനാം പരിവേഷ്ടാരോ മരുതഃ പരികല്പിതാഃ.

ദാനവാനാം ധനം യച്ച ഗൃഹീത്വാ തദ്യജാമഹേ86.

അത്രാഗതേഷു വിപ്രേഷു ദുഃഖിതേഷു ജനേഷ്വിഹ.

വ്യയം തസ്യ കരിഷ്യാമോ ദാസഭാവേ നിവേശിതാഃ87.

വദംതമേവം തം വിഷ്ണും ബ്രഹ്മാ വചനമബ്രവീത്.

ഏതേ ദനുസുതാഃ ക്രുദ്ധാ യുഷ്മാകം കോപനേപ്സിതാഃ88.

ഭവതാ ച ക്ഷമാ കാര്യാ രുദ്രേണ സഹ ദൈവതൈഃ.

കൃതേ യുഗാവസാനേ തു സമാപ്തിം ചക്രതൗ ഗതേ89.

മയാ ച പ്രേഷിതാ യൂയമേതേ ച ദനുപുംഗവാഃ.

സംധിർവാ വിഗ്രഹോ വാപി സർവൈഃ കാര്യസ്തദൈവ ഹി90.

പുലസ്ത്യ ഉവാച.

പുനസ്താന്ദാനവാൻബ്രഹ്മാ വാക്യമാഹ സ്വയംപ്രഭുഃ.

ദാനവൈർന വിരോധോത്ര യജ്ഞേ മമ കഥംചന91.

മൈത്രഭാവസ്ഥിതാ യൂയമസ്മത്കാര്യേ ച നിത്യശഃ.

ദാനവാ ഊചുഃ.

സർവമേതത്കരിഷ്യാമഃ ശാസനം തേ പിതാമഹ92.

അസ്മാകമനുജാ ദേവാ ഭയം തേഷാം ന വിദ്യതേ.

പുലസ്ത്യ ഉവാച.

ഏതച്ഛ്രുത്വാ തദാ തേഷാം പരിതുഷ്ടഃ പിതാമഹഃ93.

മുഹൂർതം തിഷ്ഠതാം തേഷാമൃഷികോടിരുപാഗതാ.

ശ്രുത്വാ പൈതാമഹം യജ്ഞം തേഷാം പൂജാം തു കേശവഃ94.

ആസനാനി ദദൗ തേഷാം തദാ ദേവഃ പിനാകധൃത്.

വസിഷ്ഠോർഘം ദദൗ തേഷാം ബ്രഹ്മണാ പരിചോദിതഃ95.

ഗാമർഘം ച തതോ ദത്വാ പൃഷ്ട്വാ കുശലമവ്യയമ്.

നിവേശം പുഷ്കരേ ദത്വാ സ്ഥീയതാമിതി ചാബ്രവീത്96.

തതസ്തേ ഋഷയഃ സർവേ ജടാജിനധരാസ്തഥാ.

ശോഭയംതഃ സരഃശ്രേഷ്ഠം ഗങ്ഗാമിവ ദിവൗകസഃ97.

മുംഡാഃ കാഷായിണശ്ചൈകേ ദീർഘശ്മശ്രുധരാഃ പരേ.

വിരലൈർദശനൈഃ കേചിച്ചിപിടാക്ഷാസ്തഥാ പരേ98.

ബൃഹത്തനൂദരാഃ കേപി കേകരാക്ഷാസ്തഥാപരേ.

ദീർഘകർണാ വികർണാശ്ച കർണൈശ്ച ത്രുടിതാസ്തഥാ99.

ദീർഘഫാലാ വിഫാലാശ്ച സ്നായുചർമാവഗുംഠിതാഃ.

നിർഗതം ചോദരം തേഷാം മുനീനാം ഭാവിതാത്മനാം100 1.18.100.

ദൃഷ്ട്വാ തു പുഷ്കരം തീർഥം ദീപ്യമാനം സമംതതഃ.

തീർഥലോഭാന്നരവ്യാഘ്ര തസ്യ തീരേ വ്യവസ്ഥിതാഃ101.

വാലഖില്യാ മഹാത്മാനോ ഹ്യശ്മകുട്ടാസ്തഥാപരേ.

ദംതോലൂഖലിനശ്ചാന്യേ സംപ്രക്ഷാലാസ്തഥാപരേ102.

വായുഭക്ഷാ ജലാഹാരാഃ പർണാഹാരാസ്തഥാപരേ.

നാനാ നിയമയുക്താശ്ച തഥാ സ്ഥംഡിലശായിനഃ103.

സരസ്യസ്മിന്മുഖം ദൃഷ്ട്വാ സുരൂപാസ്യാഃ ക്ഷണാദഭുഃ.

കിമേതദിതി ചിംത്യാഥ നിരീക്ഷ്യ ച പരസ്പരമ്104.

അസ്മിംസ്തീർഥേ ദർശനേന മുഖസ്യേഹ സുരൂപതാ.

മുഖദർശനമിത്യേവ നാമ കൃത്വാ തു താപസാഃ105.

സ്നാതാ നിയമയുക്താശ്ച സുരൂപാസ്തേ തദാഭവൻ.

ദേവപുത്രോപമാ ജാതാ അനൗപമ്യ ഗുണാന്വിതാഃ106.

ശോഭമാനാ നരശ്രേഷ്ഠ സ്ഥിതാഃ സർവേ വനൗകസഃ.

യജ്ഞോപവീതമാത്രേണ വ്യഭജംസ്തീർഥമംജസാ107.

ജുഹ്വതശ്ചാഗ്നിഹോത്രാണി ചക്രുശ്ച വിവിധാഃ ക്രിയാഃ.

ചിംതയംതോ ഹി രാജേംദ്ര തപസാ ദഗ്ധകിൽബിഷാഃ108.

ന യാസ്യാമോ പരം തീർഥം ജ്യേഷ്ഠഭാവേത്വിദം സരഃ.

ജ്യേഷ്ഠംപുഷ്കരമിത്യേവ നാമ ചക്രുർദ്വിജാതയഃ109.
തത്ര കുബ്ജാൻബഹൂന്ദൃഷ്ട്വാ സ്ഥിതാംസ്തീർഥസമീപതഃ.
ബഭൂവുർവിസ്മിതാസ്തത്ര ജനാ യേ ച സമാഗതാഃ110.
ദത്വാ ദാനം ദ്വിജാതിഭ്യോ ഭാംഡാനി വിവിധാനി ച.
ശ്രുത്വാ സരസ്വതീം പ്രാചീം സ്നാതുകാമാ ദ്വിജാഗതാഃ111.
സരസ്വതീതീർഥവരാ നാനാദ്വിജഗണൈര്യുതാ.
ബദരേംഗുദകാശ്മര്യ പ്ലക്ഷാശ്വത്ഥവിഭീതകൈഃ112.
പൗലോമൈശ്ച പലാശൈശ്ച കരീരൈഃ പീലുഭിസ്തഥാ.
സരസ്വതീതീർഥരുഹൈർധന്വനൈഃ സ്യംദനൈസ്തഥാ113.
കപിത്ഥൈഃ കരവീരൈശ്ച ബില്വൈരാമ്ലാതകൈസ്തഥാ.
അതിമുക്തകപംഡൈശ്ച പാരിജാതൈശ്ച ശോഭിതാ114.
കദംബവനഭൂയിഷ്ഠാ സർവസത്വമനോരമാ.
വായ്വംബുഫലപർണാദൈർദംതോലൂഖലികൈരപി115.
തഥാശ്മകുട്ടമുഖ്യൈശ്ച വരിഷ്ഠൈർമുനിഭിർവൃതാ.
സ്വാധ്യായഘോഷസംഘുഷ്ടാ മൃഗയൂഥശതാകുലാ116.
അഹിംസൈർധർമപരമൈസ്തഥാ ചാതീവ ശോഭിതാ.
സുപ്രഭാ കാംചനാഖ്യാ ച പ്രാചീ നംദാ വിശാലകാ117.
സ്രോതോഭിഃ പംചഭിസ്തത്ര വർതതേ പുഷ്കരേ നദീ.
പിതാമഹസ്യ സദസി വർത്തമാനേ മഹീതലേ118.
വിതതേ യജ്ഞവാടേ തു സ്വാഗതേഷു ദ്വിജാദിഷു.
പുണ്യാഹഘോഷൈർവിതതൈർദേവാനാം നിയമൈസ്തഥാ119.
ദേവേഷു ചൈവ വ്യഗ്രേഷു തസ്മിന്യജ്ഞവിധൗ തഥാ.
തത്ര ചൈവ മഹാരാജ ദീക്ഷിതേ ച പിതാമഹേ120.
യജതസ്തസ്യ സത്രേണ സർവകാമസമൃദ്ധിനാ.
മനസാ ചിംതിതാ ഹ്യർഥാ ധർമാർഥകുശലാസ്തഥാ121.
ഉപതിഷ്ഠംതി രാജേംദ്ര ദ്വിജാതീംസ്തത്ര തത്ര ഹ.

ജഗുശ്ച ദേവഗംധർവാ നന്യതുശ്ചാപ്സരോഗണാഃ122.

വാദിത്രാണി ച ദിവ്യാനി വാദയാമാസുരംജസാ.

തസ്യ യജ്ഞസ്യ സംപത്യാ തുതുഷുദേർവതാ അപി123.

വിസ്മയം പരമം ജഗ്മുഃ കിമു മാനുഷയോനയഃ.

വർതമാനേ തഥാ യജ്ഞേ പുഷ്കരസ്ഥേ പിതാമഹേ124.

അബ്രുവന്നൃഷയോ ഭീഷ്മ തദാ തുഷ്ടാസ്സരസ്വതീമ്.

സുപ്രഭാം നാമ രാജേംദ്ര നാമ്നാ ചൈവ സരസ്വതീമ്125.

തേ ദൃഷ്ട്വാ മുനയഃ സർവേ വേഗയുക്താം സരസ്വതീമ്.

പിതാമഹം ഭാസയംതീം ക്രതും തേ ബഹു മേനിരേ126.

ഏവമേഷാ സരിച്ഛ്രേഷ്ഠാ പുഷ്കരേഷു സരസ്വതീ.

പിതാമഹാർഥം സമ്ഭൂതാ തുഷ്ട്യർഥം ച മനീഷിണാമ്127.

പുണ്യസ്യ പുണ്യതാകാരി പംചസ്രോതാസ്സരസ്വതീ.

സുപ്രഭാ നാമ രാജേംന്ദ്ര നാമ്നാ ചൈവ സരസ്വതീ128.

യത്ര തേ മുനയശ്ശാന്താ നാനാസ്വാധ്യായവാദിനഃ.

തേ സമാഗത്യ ഋഷയസ്സസ്മരുർവൈ സരസ്വതീമ്129.

സാഭിധ്യാതാ മഹാഭാഗാ ഋഷിഭിഃ സത്രയാജിഭിഃ.

സമാസ്ഥിതാ ദിശം പൂർവാം ഭക്തിപ്രീതാ മഹാനദീ130.

പ്രാചീ പൂർവാവഹാ നാമ്നാ മുനിവംദ്യാ സരസ്വതീ.

ഇദമന്യന്മഹാരാജ ശൃണ്വാശ്ചര്യവരം ഭുവി131.

ക്ഷതോ-മംകണകോ വിപ്രഃ കുശാഗ്രേണേതി നഃ ശ്രുതമ്.

ക്ഷതാത്കില കരേ തസ്യ രാജൻശാകരസോസ്രവത്132.

സ വൈ ശാകരസം ദൃഷ്ട്വാ ഹർഷാവിഷ്ടഃ പ്രനൃത്തവാൻ.

തതസ്തസ്മിൻപ്രനൃത്തേ തു സ്ഥാവരം ജംഗമം ച യത്133.

പ്രാനൃത്യത ജഗത്സർവം തേജസാ തസ്യ മോഹിതമ്.

ശക്രാദിഭിസ്സുരൈ രാജന്നൃഷിഭിശ്ച തപോധനൈഃ134.

വിജ്ഞപ്തസ്തത്ര വൈ ബ്രഹ്മാ നായം നൃത്യേത്തഥാ കുരു.

ആദിഷ്ടോ ബ്രഹ്മണാ രുദ്ര ഋഷേരർഥേ നരാധിപ135.

നായം നൃത്യേദ്യഥാ ഭീമ തഥാ ത്വം വക്തുമർഹസി.

ഗത്വാ രുദ്രോ മുനിം ദൃഷ്ട്വാ ഹർഷാവിഷ്ടമതീവ ഹി136.

ഭോ ഭോ വിപ്രർഷഭ ത്വം ഹി നൃത്യസേ കേന ഹേതുനാ.

നൃത്യമാനേന ഭവതാ ജഗത്സർവം ച നൃത്യതി137.

തേനായം വാരിതഃ പ്രാഹ നൃത്യന്നെവ മുനിസത്തമഃ.

മുനിരുവാച.

കിം ന പശ്യസി മേ ദേവ കരാച്ഛാകരസോസ്രവത്138.

തം തു ദൃഷ്ട്വാപ്ര നൃത്തോഹം ഹർഷേണ മഹതാവൃതഃ.

തം പ്രഹസ്യാബ്രവീദ്ദേവോ മുനിം രാഗേണ മോഹിതമ്139.

അഹം ന വിസ്മയം വിപ്ര ഗച്ഛാമീഹ പ്രപശ്യ മാം.

ഏവമുക്തോ മുനിശ്രേഷ്ഠോ മഹാദേവേന കൗരവ140.

ധ്യായമാനസ്തദാ കോയം പ്രതിഷിദ്ധോസ്മി യേന ഹി.

അംഗുല്യഗ്രേണ രാജേംദ്ര സ്വാംഗുഷ്ഠസ്താഡിതസ്തഥാ141.

തതോ ഭസ്മക്ഷതാദ്രാജന്നിർഗതം ഹിമപാംഡുരം.

തദ്ദൃഷ്ട്വാ വ്രീഡിതശ്ചാസൗ പ്രാഹ തത്പാദയോഃ പതൻ142.

നാന്യദ്ദേവാദഹം മന്യേ രുദ്രാത്പരതരം മഹത്.

ചരാചരസ്യ ജഗതോ ഗതിസ്ത്വമസി ശൂലധൃത്143.

ത്വയാ സൃഷ്ടമിദം സർവം വദംതീഹ മനീഷിണഃ.

ത്വാമേവ സർവം വിശതി പുനരേവ യുഗക്ഷയേ144.

ദേവൈരപി ന ശക്യസ്ത്വം പരിജ്ഞാതും മയാ കുതഃ.

ത്വയി സർവേ ച ദൃശ്യന്തേ സുരാ ബ്രഹ്മാദയോപി യേ145.

സർവസ്ത്വമസി ദേവാനാം കർതാ കാരയിതാ ച യഃ.

ത്വത്പ്രസാദാത്സുരാഃ സർവേ ഭവംതീഹാകുതോഭയാഃ146.

ഏവം സ്തുത്വാ മഹാദേവമൃഷിശ്ച പ്രണതോബ്രവീത്.

ഭഗവംസ്ത്വത്പ്രസാദേന തപോ ന ക്ഷീയതേ ത്വിഹ147.

തതോ ദേവഃ പ്രീതമനാസ്തമൃഷിം പുനരബ്രവീത്.

തപസ്തേ വർദ്ധതാം വിപ്ര മത്പ്രസാദാത്സഹസ്രധാ148.

പ്രാചീമേവേഹ വത്സ്യാമി ത്വയാ സാർദ്ധമഹം സദാ.

സരസ്വതീ മഹാപുണ്യാ ക്ഷേത്രേ ചാസ്മിന്വിശേഷതഃ149.

ന തസ്യ ദുർലർഭം കിംചിദിഹ ലോകേ പരത്ര ച.

സരസ്വത്യുത്തരേ തീരേ യസ്ത്യജേദാത്മനസ്തനുമ്150 1.18.150.

പ്രാചീതടേ ജാപ്യപരോ ന ചേഹ മ്രിയതേ പുനഃ.

ആപ്ലുതോ വാജിമേധസ്യ ഫലമാപ്സ്യതി പുഷ്കലം151.

നിയമൈശ്ചോപവാസൈശ്ച കർശയന്ദേഹമാത്മനഃ.

ജലാഹാരോ വായുഭക്ഷഃ പർണാഹാരശ്ച താപസഃ152.

തഥാ സ്ഥംഡിലശായീ ച യേ ചാന്യേ നിയമാഃ പൃഥക്.

കരോതി യോ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠോ നിയമാംസ്താന്വ്രതാനി ച153.

സ യാതി ശുദ്ധദേഹശ്ച ബ്രഹ്മണഃ പരമം പദം.

തസ്മിംസ്തീർഥേ തു യൈർദത്തം തിലമാത്രം തു കാംചനം154.

മേരുദാനസമം തത്സ്യാത്പുരാ പ്രാഹ പ്രജാപതിഃ.

തസ്മിംസ്തീർഥേ തു യേ ശ്രാദ്ധം കരിഷ്യംതി ഹി മാനവാഃ155.

ഏകവിംശകുലോപേതാഃ സ്വർഗം യാസ്യംതി തേ നരാഃ.

പിതൃണാം ച ശുഭം തീർഥം പിംഡേനൈകേന തർപിതാഃ156.

ബ്രഹ്മലോകം ഗമിഷ്യംതി സ്വപുത്രേണേഹ താരിതാഃ.

ഭൂയശ്ചാന്നം ന ചേച്ഛംതി മോക്ഷമാർഗം വ്രജംതി തേ157.

പ്രാചീനത്വം സരസ്വത്യാ യഥാ ഭൂതം ശൃണുഷ്വ തത്.

സരസ്വതീ പുരാ പ്രോക്താ ദേവൈഃ സർവൈഃ സവാസവൈഃ158.

തടം ത്വയാ പ്രയാതവ്യം പ്രതീച്യാം ലവണോദധേഃ.

വഡവാഗ്നിമിമം നീത്വാ സമുദ്രേ നിക്ഷിപസ്വ ഹ159.

ഏവം കൃതേ സുരാഃ സർവേ ഭവംതി ഭയവർജിതാഃ.

അന്യഥാ വാഡവാഗ്നിസ്തു ദഹതേ സ്വേന തേജസാ160.

തസ്മാദ്രക്ഷസ്വ വിബുധാനേതസ്മാദചിരാദ്ഭയാത്.

മാതേവ ഭവ സുശ്രോണി സുരാണാമഭയപ്രദാ161.

ഏവമുക്താ തു സാ ദേവീ വിഷ്ണുനാ പ്രഭവിഷ്ണുനാ.

ആഹ നാഹം സ്വതംത്രാസ്മി പിതാ മേ വ്രിയതാം സ്വരാട്162.

തദാജ്ഞാകാരിണീ നിത്യം കുമാരീഹ ധൃതവ്രതാ.

പിത്രാദേശാദ്വിനാ നാഹം പദമേകമപി ക്വചിത്163.

ഗച്ഛാമി തസ്മാത്കോപ്യന്യ ഉപായശ്ചിംത്യതാമഹോ.

തദാശയം വിദിത്വാഹുസ്തേ സമേത്യ പിതാമഹം164.

നാന്യേന ശക്യതേ നേതും വഡവാഗ്നിഃ പിതാമഹ.

അദൃഷ്ടദോഷാമ്മുക്തൈകാം കുമാരീം തനയാം തവ165.

സരസ്വതീം സമാനീയ കൃത്വാംകേ വരവർണിനീം.

ശിരസ്യാഘ്രായസസ്നേഹമുവാചാഥസരസ്വതീമ്166.

മാം ച ദേവി സുരാഃ പ്രാഹുഃ സ ത്വം ബ്രൂഹി യശസ്വിനീമ്.

നീത്വാ വിനിക്ഷിപേദേനം ബാഡവം ലവണാംബുനി167.

പിതുർവാക്യം ഹി തച്ഛ്രുത്വാ വിയുക്താ കുരരീ യഥാ.

പിത്രാ തദൈവ സാ കന്യാ രുരുദേ ദീനമാനസാ168.

ശോഭതേ തന്മുഖം തസ്യാഃ ശോകബാഷ്പാവിലേക്ഷണം.

സിതം വികസിതം തദ്വത്പദ്മം തോയകണോക്ഷിതമ്169.

തത്തഥാവിധമാലോക്യ പിതാമഹപുരസ്സരാഃ.

വിബുധാഃ ശോകഭാവസ്യ സർവേ വശമുപാഗതാഃ170.

സംസ്തഭ്യ ഹൃദയം തസ്യാഃ ശോകസംതാപിതം തദാ.

പിതാമഹസ്താമുവാച മാ രോദീർനാസ്തി തേ ഭയമ്171.

മാന ലാഭശ്ച ഭവിതാ തവ ദേവാനുഭാവതഃ.

നീത്വാ ക്ഷാരോദമധ്യേ തു ക്ഷിപസ്വ ജ്വലനം സുതേ172.

ഏവമുക്താ തു സാ ബാലാ ബാഷ്പാകുലിതലോചനാ.

പ്രണമ്യ പദ്മജന്മാനം ഗച്ഛാമ്യുക്തവതീ തു സാ173.

മാ ഭൈരുക്താ പുനസ്തൈസ്തു പിത്രാ ചാപി തഥൈവ സാ.

ത്യക്ത്വാ ഭയം ഹൃഷ്ടമനാഃ പ്രയാതും സമവസ്ഥിതാ174.

തസ്യാഃ പ്രയാണസമയേ ശംഖദുംദുഭിനിസ്വനൈഃ.

മംഗലാനാം ച നിർഘോഷൈർജഗദാപൂരിതം ശുഭൈഃ175.

സിതാംബരധരാധന്യാ സിതചംദനമംഡിതാ.

ശരദംബുജസച്ഛായ താരഹാരവിഭൂഷിതാ176.

സംപൂർണചംദ്രവദനാ പദ്മപത്രായതേക്ഷണാ.

ശുഭാം കീർതിം സുരേശസ്യ പൂരയംതീ ദിശോ ദശ177.

സ്വതേജസാ തദ്ധൃദയാന്നിഃസൃതാ ഭാസയജ്ജഗത്.

അനുവ്രജന്തീ താം ഗംഗാ തയോക്താ വരവർണിനീ178.

ദ്രക്ഷ്യാമി ത്വാം പുനരഹം പ്രയാസി കുത്ര മേ സഖി.

ഏവമുക്താ തു സാ ഗംഗാ പ്രോവാച മധുരാം ഗിരമ്179.

യദൈവായാസ്യസി പ്രാചീം ദിശം മാം പശ്യസേ ശുഭേ.

വിബുധൈസ്ത്വം പരിവൃതാ ദർശനം തവ സംശ്രയേ180.

ഉദങ്മുഖീ തദാ ഭൂത്വാ ത്യജ ശോകം ശുചിസ്മിതേ.

അഹം ചോദങ്മുഖീ പുണ്യാ ത്വം തു പ്രാചീ സരസ്വതി181.

തത്ര ക്രതുശതം പുണ്യം സ്നാനദാനേന സുവ്രതേ.

ശ്രാദ്ധദാനേ തഥാ നിത്യം പിതൄണാം ദത്തമക്ഷയമ്182.

യേ കരിഷ്യംതി മനുജാ വിമുക്താസ്തേ ഋണൈസ്ത്രിഭിഃ.

മോക്ഷമാർഗം ഗമിഷ്യംതി വിചാരോ നാത്ര വിദ്യതേ183.

താമുവാച തതോ ഗംഗാ പുനർദർശനമസ്തു തേ.

ഗച്ഛ സ്വമാലയം ഭദ്രേ സ്മർതവ്യാഹം ത്വയാനഘേ184.

യമുനാപി തഥൈവം സാ ഗായത്രീ ച മനോരമാ.

സാവിത്ര്യാ സഹിതാഃ സർവാഃ സഖീം സംപ്രൈഷയംസ്തഥാ185.

തതോ വിസൃജ്യ താന്ദേവാന്നദീ ഭൂത്വാ സരസ്വതീ.

ഉത്തംകസ്യാശ്രമപദ ഉദ്ഭൂതാ സാ മനസ്വിനീ186.

അധസ്താത്പ്ലക്ഷവൃക്ഷസ്യ അവരോപ്യ ച താം തനുമ്.

അവതീർണാ മഹാഭാഗാ ദേവാനാം പശ്യതാം തദാ187.

വിഷ്ണുരൂപസ്തരുഃ സോത്ര സർവദേവൈസ്തു വംദിതഃ.

സംസേവ്യശ്ച ദ്വിജൈർനിത്യം ഫലഹേതോർമഹോദയഃ188.

അനേകശാഖാവിതതശ്ചതുർമുഖ ഇവാപരഃ.

തത്കോടരകുടീകോടി പ്രവിഷ്ടാനാം ദ്വിജന്മനാമ്189.

ശ്രൂയംതേ വിവിധാ വാചഃ സുരാണാം രക്തചേതസാമ്.

വനസ്പതിരപുഷ്പോപി പുഷ്പിതശ്ചോപലക്ഷ്യതേ190.

ജാതീചംപകവത്പുഷ്പൈഃ ശാഖാലഗ്നൈഃ ശുകൈഃ ശുഭൈഃ.

കേതകീഭിഃ സുരഭിഭിരശോഭത സരിദ്വരാ191.

കോകിലാഭിസ്സ മാലേവ ഫേനകൈഃ പുഷ്പിതേവ സാ.

ഹരേണേവ യഥാ ഗംഗാ പ്ലക്ഷേണൈവ ഹി സാ തഥാ192.

തത്രാംഭസ്ഥാ തദാ ദേവം പ്രോവാചാഥ ജനാർദനമ്.

സമർപയസ്വ തം വഹ്നിം ദേവാദേശം കരോമ്യഹമ്913.

ഏവമുക്തേന സാ തേന പ്രത്യുക്താ വിഷ്ണുനാ തദാ.

ന തേ ദാഹഭയം ത്യാജ്യസ്ത്വയായം വഹ്നിരാട്സ്വയമ്194.

പശ്ചിമം സാഗരം നേതും വാഡവജ്വലനം ശുഭേ.

ഏവം ക്രമേണ ഗച്ഛംത്യാ തദാപം പ്രാപ്സ്യതേ ശുഭേ195.

തതസ്തം ശാതകുംഭസ്ഥം കൃത്വാസൗ വഡവാനലം.

സമർപയത ഗോവിംദഃ സരസ്വത്യാ മഹോദരേ196.

സാ തം ഗൃഹീത്വാ സുശ്രോണീ പ്രതീച്യഭിമുഖീ യയൗ.

അംതർദ്ധാനേന സംപ്രാപ്താ പുഷ്കരം സാ മഹാനദീ197.

മര്യാദാപർവതേ തസ്മിൻസംഭൂതാ വിമലാ സരിത്.

പുഷ്കരാരണ്യം വിപുലം സുരസിദ്ധനിഷേവിതമ്198.

പിതാമഹേന യത്രാസീദ്യജ്ഞസത്രം നിഷേവിതമ്.

സിധ്യർഥം മുനിമുഖ്യാനാമാഗതാസൗ മഹാനദീ199.

യേഷു തത്ര കൃതോ ഹോമഃ കുംഡേഷ്വാസീദ്വിരിംചിനാ.

താനി സർവാണി സംപ്ലാവ്യ തോയേനാപ്യുദ്ഗതാ ഹി സാ200 1.18.200.

തത്ര ക്ഷേത്രേ മഹാപുണ്യാ പുഷ്കരേ സാ തഥോത്ഥിതാ.

തേന തത്പൂരണം പ്രോക്തം വായുനാ ജഗദായുഷാ201.

സാപി തത്ക്ഷേത്രമാസാദ്യ പുണ്യം പുണ്യാ മഹാനദീ.

സരസ്വതീ സ്ഥിതാ ദേവീ മർത്യാനാം പാപനാശിനീ202.

തത്ര യേ ശുഭകർമാണഃ പുഷ്കരസ്ഥാം സരസ്വതീമ്.

പശ്യംതി തേ ന പശ്യംതി സുഘോരാം താമധോഗതിം203.

യഃ പുനസ്തത്ര ഭാവേന നരഃ സ്നാനം സമാചരേത്.

സ ബ്രഹ്മലോകമാസാദ്യ ബ്രഹ്മണാ സഹ മോദതേ204.

യസ്തു ദദ്യാത്തത്ര ദധി ബ്രാഹ്മണായ മനോരമമ്.

സോപ്യഗ്നിലോകമാസാദ്യ ഭുംക്തേ ഭോഗാൻസുശോഭനാൻ205.

വരം പ്രാവരണം യോപി ഭക്ത്യാ ദദ്യാദ്ദ്വിജാതയേ.

സോപി സദ്വസ്ത്രദാനസ്യ ഫലം ദശഗുണം ലഭേത്206.

ജ്യേഷ്ഠകുംഡേ നരഃ സ്നാത്വാ യഃ സംതർപയതേ പിതൄൻ.

സ താനുദ്ധരതേ സർവാന്നരകാദപി ശുദ്ധധീഃ207.

ക്ഷേത്രേ പൈതാമഹേ പൂതേ പുണ്യാം പ്രാപ്യ സരസ്വതീമ്.

നരഃ കിം പ്രാർഥയേദന്യത്തീർഥം ബ്രഹ്മസുതോബ്രവീത്208.

തസ്മാത്സർവേഷു തീർഥേഷു സ്നാതഃ പ്രാപ്നോതി യത്ഫലമ്.

തത്സർവം പ്രാപ്നുയാന്മർത്യോ ജ്യേഷ്ഠകുംഡേ സകൃത്പ്ലുതഃ209.

കിമത്ര ബഹുനോക്തേന ക്ഷേത്രം തീർഥം ഗതിശ്ശുഭാ.

യേനൈതത്ത്രിതയം പ്രാപ്തം പ്രാപ്താ തേന ഗതിഃ പരാ210.

കാലേ ക്ഷേത്രേ തഥാ തീർഥേ സ്നാത്വാ ഹുത്വാപി തത്ര യഃ.

പ്രയച്ഛതേ ദ്വിജായാർഥം സോനംതം സുഖമശ്നുതേ211.

കാർത്തികേ മാസി ശുക്ലേ ച വൈശാഖേ ശശിഭൂഷണേ.

ചംദ്രസൂര്യോപരാഗേ ച കാലേ ച കുരുജാംഗലേ212.

ക്ഷേത്രേഷ്വേതേഷു തീർഥാനി യാന്യുക്താനി മുനീശ്വരൈഃ.

തേഷാം പുണ്യതമം തീർഥമിദമാഹ പിതാമഹഃ213.

കുംഡേ തു മധ്യമേ സ്നാത്വാ കാർതിക്യാം യഃ പുമാന്ദ്വിജേ.

പ്രയച്ഛതേ ചാപി ദ്രവ്യം സോശ്വമേധമവാപ്നുയാത്214.

ഏവം കനിഷ്ഠകേപ്യത്ര കുംഡേ സ്നാത്വാ സമാധിനാ.

യഃ പ്രയച്ഛതി വിപ്രായ സുരൂപാമപി ശാലികാമ്215.

സ പ്രയാതി നരഃ ക്ഷിപ്രമഗ്നിലോകം മനോരമമ്.

ത്രിഃസപ്തകുലസംയുക്തോ ഭുംക്തേ തത്ര മഹാഫലമ്216.

തസ്മാത്സർവപ്രയത്നേന ഗമനായ മതിഃ സ്ഥിരാ.

പുരുഷേണ തു കർതവ്യാ പുഷ്കരാവാപ്തയേ ശുഭാ217.

പുഷ്കരാരണ്യമാസാദ്യ പ്രാചീ യത്ര സരസ്വതീ.

മതിഃ സ്മൃതിഃ ശുഭാ പ്രജ്ഞാ മേധാ ബുദ്ധിർദയാപരാ218.

സരസ്വത്യാസ്തു പര്യായാഷ്ഷഡേതേ സംപ്രകീർതിതാഃ.

തതഃ പ്രഭൃതി യത്രാസൗ പ്രാചീഭൂതാ സരസ്വതീ219.

തത്രസ്ഥം തജ്ജലം യേപി പശ്യംതി തടസംസ്ഥിതാഃ.

തേപ്യശ്വമേധസ്യഫലം ലഭംതേ നാത്ര സംശയഃ220.

യോവതീര്യ പുനസ്തത്ര കശ്ചിത്സ്നാനം സമാചരേത്.

നരഃ സമാധിയുക്തോ വൈ ബ്രഹ്മണോനുചരോ ഭവേത്221.

ശാകാദിനാപി ഹി പിതൄന്യസ്തത്രാർചയതേ നരഃ.

സോപ്യേതി വിപുലാൻഭോഗാംസ്തേഷാമേവാനുഭാവതഃ222.

യേ പുനർവിധിനാ തത്ര ശ്രാദ്ധം കുർവംതി മാനവാഃ.

തേ നയംതി പിതൄൻസ്വർഗം നരകാദപി ദുഃഖദാത്223.

തൃപ്യംതി പിതരസ്തസ്യ യസ്തത്ര കുശമിശ്രിതമ്.

സ്നാത്വാ പ്രയച്ഛതേ തോയം പൂതം തേഷാം തിലാന്വിതമ്224.

സർവേഷാമേവ തീർഥാനാമിദമേവാധികം സ്മൃതമ്.

ആദിതീർഥമിദം തസ്മാത്തീർഥാനാം ഭുവി വിശ്രുതമ്225.

ധർമാപവർഗയോഃന്ക്രീഡാനനിധിഭൂതമവസ്ഥിതമ്.

സരസ്വത്യാനപുനശ്ചൈവനസമേതംനഗുണവത്തരമ്226.

ധർമാർഥകാമമോക്ഷാണാം ചതുർണാമപി ദായകമ്.

യേപ്യത്ര മലനാശായ പുമാംസോ വിവിശുർജലമ്227.

ഗോപ്രദാനസമം തേഷാം സുഖേനൈവ ഫലം ഭവേത്.

സുവർണദാനേന സമമേവമാഹുർമനീഷിണഃ228.

തർപണാത്പിണ്ഡദാനാച്ച നരകേഷ്വപി സംസ്ഥിതാഃ.

സ്വർഗം പ്രയാന്തി പിതരസ്തത്ര പുത്രേണ താരിതാഃ229.

പുഷ്കരേപി സരസ്വത്യാം യേ പിബന്തി ജലം ജനാഃ.

തേ ലഭന്ത്യേക്ഷയാൻലോകാൻബ്രഹ്മവിശ്വേശവംദിതാൻ230.

സ്വർഗനിശ്രേണികാഭൂതാ പുഷ്കരേ ച സരസ്വതീ.

സാ പുണ്യവദ്ഭിസ്സംപ്രാപ്തും പുംഭിശ്ശക്യാ മഹാനദീ231.

മുനിഭർധർമതത്ത്വജ്ഞൈസ്തത്ര തത്ര നിഷേവിതാ.

തസ്മാത്സർവത്ര സാ ദേവീ പവിത്രാ സർവതസ്സ്ഥിതാ232.

പുഷ്കരേ തു വിശേഷേണ പൂതാത്പൂതതമാ ഹി സാ.

നദീ സരസ്വതീ പുണ്യാ സുലഭാ ജഗതി സ്ഥിതാ233.

ദുർലഭാ സാ കുരുക്ഷേത്രേ പ്രഭാസേ പുഷ്കരേ തഥാ.

തത്തീർഥം സർവതീർഥാനാം പ്രവരം വിഹിതം ഭുവി234.

ധർമാർഥകാമമോക്ഷാണാം ചതുർണാമപി സാധകമ്.

പ്രാചീം സരസ്വതീം പ്രാപ്യ യോന്യത്തീർഥം ഹി മാർഗതേ235.

സ കരസ്ഥം സമുത്സൃജ്യ ഹ്യമൃതം വിഷമിച്ഛതി.

ജ്യേഷ്ഠേ ജ്യേഷ്ഠാ പ്രയാഗസ്യ മധ്യമേ മധ്യമാ സ്മൃതാ236.

പ്രദക്ഷിണം തതോ ഗച്ഛേത്കനീയാംസം വിചക്ഷണഃ.

ത്രിഷ്വപ്യേതേഷു സ്നായീത കുര്യാച്ചാപി പ്രദക്ഷിണമ്237.

പ്രയച്ഛതി പിതൃഭ്യോ യസ്തോയം തേഷാം തിലാന്വിതമ്.

തേപി തുഷ്ടാഃ പുനസ്തസ്യ പ്രയച്ഛംത്യമിതം ഫലമ്238.

യഃ സ്നാത്വാ പ്രയതോ നിത്യം തതഃ പശ്യേത്പിതാമഹമ്.

അനുലോമവിലോമാഭ്യാം തഥാ വ്യസ്തസമസ്തയോഃ239.

സ്നാതവ്യം പുഷ്കരേ നിത്യം ബ്രഹ്മലോകമഭീപ്സിതാ.

ത്രീണി ശൃംഗാണി ശുഭ്രാണി ത്രീണി പ്രസ്രവണാനി ച240.

പുഷ്കരാണി പ്രസിദ്ധാനി ന വിദ്മസ്തത്ര കാരണം.

കനീയാംസം മധ്യമം ച തൃതീയം ജ്യേഷ്ഠപുഷ്കരം241.

ശൃംഗശദ്ബാഭിധാനാനി ശുഭപ്രസ്രവണാനി ച.

ധർമാർഥകാമമോക്ഷാണാം സംകല്പൈരഫലം നരഃ242.

യസ്തത്ര സംത്യജേദ്ദേഹം മോക്ഷം പ്രാപ്നോത്യസംശയമ്.

പ്രയതഃ സംയതസ്തസ്യാം സ്നാത്വാ ദദ്യാദ്വിജേ ശുഭാമ്243.

ഗാമേകാം മംത്രപൂതാം ച ലോകാനാപ്നോതിമോക്ഷദാൻ.

കിമത്ര ബഹുനോക്തേന രാത്രാവപി ഹി യോർഥിനേ244.

അർഥം പ്രയച്ഛതേ സ്നാത്വാ സോനന്തം സുഖമശ്നുതേ.

തത്ര ദാനം പ്രശംസംതി തിലാനാം മുനിസത്തമാഃ245.

കൃഷ്ണപക്ഷേ ചതുർദശ്യാം സ്നാനം ച വിഹിതം സദാ.

പിണ്യാകേന ഗുഡേനാപി പിംഡം യോത്ര പ്രയച്ഛതി246.

പിതൄണാം പ്രയതോ ഭൂത്വാ പിതൃലോകം സ യഛതി.

പുഷ്കരാരണ്യമാസാദ്യ പുനസ്തസ്മാത്സരസ്വതീ247.

അംതർദ്ധാനം ഗതാ ഗംതും പ്രവൃത്താഗപശ്ചിമാമുഖീ.

നാതിദൂരേ തതസ്തസ്യ പുഷ്കരസ്യ സുശോഭനാ248.

ഖർജൂരവനമാസാദ്യ ഫലപുഷ്പോപശോഭിതം.

തത്രോഷിത്വാ പുനർദേവീ വനേ മുനിമനോരമേ249.

സർവർതുകുസുമാകീർണേ സിദ്ധചാരണസേവിതേ.

നംദാ നാമ സരിച്ഛ്രേഷ്ഠാ ത്രിഷുലോകേഷു വിശ്രുതാ250 1.18.250.

മീനനക്രഝഷോപേതാ വിമലോദകപൂരിതാ.

സൂത ഉവാച.

അഥ ദേവവ്രതഃപ്രാഹ കിമന്യാ സാ സരിദ്വരാ251.
ഏതന്മേ കൗതുകം ബ്രഹ്മന്നംദാ ശബ്ദാ സരസ്വതീ.
യഥാഭൂതാ യേന കൃതാ കാരണേനേന സരിദ്വരാ252.
ഏവമുക്തേ പുലസ്ത്യഃ സ ഭീഷ്മായൈതത്പുരാതനം.
ആഖ്യാതുമുപചക്രാമ നംദാ നാമ യതസ്സ്മൃതം253.
ക്ഷത്രവ്രതധരോ നിത്യമാസീദ്രാജാ പ്രഭംജനഃ.
പ്രവൃത്തോസൗ മൃഗാൻഹംതും വനേ തസ്മിന്മഹാബലഃ254.
സ ദദർശ തതസ്തസ്മിന്മൃഗീം ഗുല്മാംതരേ സ്ഥിതാം.
മാർഗണേന സുതീക്ഷ്ണേന താം വിവ്യാധ പുരോഗതാം255.
സാ വിലോക്യ ദിശഃ സർവാസ്തം ദൃഷ്ട്വാ ശരപാണിനം.
ആഹ കിം തേ കൃതം മൂഢ ത്വയൈതത്കർമദുഷ്കരം256.
സ്തനം താവത്പ്രയച്ഛാമി സുതസ്യാധോമുഖീ സ്ഥിതാ.
മാംസലോഭേന വിദ്ധാഹം തരസാ ഹ്യകുതോഭയാ257.
പിബംതം ഗുപ്തവത്സം ച ഗൂഢമൈഥുനമാഗതം.
ഏവംവിധം മൃഗം രാജന്ന ഹന്യാത്പ്രാങ്മയാ ശ്രുതം258.
സ്തനം തു തനയസ്യാസ്യ പ്രയച്ഛംതീ ത്വയാ ഹതാ.
ബാണേനാശനികല്പേന നിർദോഷാ വനമാഗതാ259.
തസ്മാത്ത്വമപി ദുർബുദ്ധേ ക്രവ്യാദത്വമവാപ്സ്യസി.
വനേസ്മിൻകംടകാകീർണേ വ്യാഘ്രരൂപം ത്വമാപ്നുഹി260.
ശാപപ്രദാനം ശ്രുത്വൈവം സ രാജാപുരതഃ സ്ഥിതഃ.
പ്രോവാച പ്രാംജലിർഭൂത്വാ താം മൃഗീം വ്യഥിതേന്ദ്രിയഃ261.
സ്തനം തു തനയസ്യേഹ പ്രയച്ഛംതീ ന മേ മതാ.
അജ്ഞാനേന ഹതാ ഭദ്രേ പ്രസീദ സുസമാധിനാ262.
വ്യാഘ്രരൂപമഹം ത്യക്ത്വാ പ്രാപ്സ്യാമി മാനുഷം കദാ.
ഏവംവിധസ്യ ശാപസ്യ വിമോക്ഷം ശംസ മേ മൃഗി263.
ഏവമുക്തേ മൃഗീ തസ്യ പ്രോവാച വചനം ശുഭമ്.

രാജന്നബ്ദശതാംതേ തു ശാപസ്യാഗതയാ ഗവാ264.

നംദയാ സഹ സംവാദമാസാദ്യാംതോ ഭവിഷ്യതി.

മൃഗ്യോക്തേ വചനേ രാജാ വ്യാഘ്ര ഏവാഭവത്തദാ265.

നഖദംഷ്ട്രായുധോപേതോ വ്യാഘ്രരൂപോതി ഭീഷണഃ.

തത്രാസൗ ഭക്ഷയന്നാസ്തേ മൃഗാൻഹത്വാ ചതുഷ്പദഃ266.

ദ്വിപദാനപി തത്രസ്ഥാൻകാലേന ക്രമയോജിതാൻ.

ഏവം തത്ര വനേ തസ്യ സംവത്സരശതം ഗതമ്267.

ആത്മാനം നിംദമാനസ്യ മൃഗമാംസാനി ഖാദതഃ.

കദാഹം മാനുഷം ഭാവം ഗമിഷ്യാമീദൃശം പുനഃ268.

കുത്സിതം ന കരിഷ്യാമി വിയോനികരണം മഹത്.

കുർവതാ മാംസലോഭേന മൃഗയാം പരിധാവതാ269.

ആപദാസഹിതം പ്രാപ്തം മാനുഷാണാം ഭയാവഹമ്.

ദർശനം ദുഃഖദം മഹ്യം മൃഗാണാം മാനുഷൈഃ സഹ270.

പാപേന പാപതാം നീതോ ഹ്യപാപേഽപി സതാം കുലേ.

ഉത്പന്നോ വികൃതിം നീതഃ പശ്യ കാലസ്യ പര്യയമ്271.

തസ്മാന്മേ സുകൃതം നാസ്തി ഹിംസാപ്യേകാ വിഗർഹിതാ.

തയാ തു പ്രാപ്യതേ ദുഃഖം ന ച മോക്ഷോ ഭവിഷ്യതി272.

കഥം മേ ഭവിതാ മോക്ഷഃ കഥം സത്യാ മൃഗീ ഭവേത്.

ഗതേ വർഷശതേ തസ്യ വസതസ്തദ്വനേ തദാ273.

ആയാതം ഗോകുലം കാലേ യവസോദകകാരണാത്.

ഗോവാടവാടീസംസ്ഥാനം തത്തത്ര സമവസ്ഥിതമ്274.

വനോപകണ്ഠേ മംഥാനരവേണാപൂരിതം ച യത്.

ക്ഷീബൈർഗോപൈഃ സമാകീർണം പാദപൈരപിതദ്വനമ്275.

നിശിവംശരവോപേതം ഗോപീനാം ച ശുഭപ്രദമ്.

ഏവം തു വസതസ്തസ്യ ഖർജൂരവനസംസദി276.

ഹൃഷ്ടാ തുഷ്ടാ ച പുഷ്ടാ ച നംദാ വൈ നാമ നാമതഃ.

ഗോമംഡലസ്യ സാമുഖ്യാ ഹംസവർണാ ഘടസ്രവാ277.

ദീർഘഘോണാ വിഭക്താംഗീ ബംധുരാംഗീ തനുത്വചാ.

നീലകംഠാ ശുഭഗ്രീവാ ഘംടാലീ മധുരസ്വനാ278.

സാ ച യൂഥസ്യ സർവസ്യ പുരശ്ചരതി നിർഭയാ.

ഘാസസസ്ഥാനം ചരേച്ഛന്നം ഗത്വൈകാ ച യഥാസുഖമ്279.

യഥേഷ്ടകാമാ സുരഭീ ഛന്നം ചരതി വൈ തൃണമ്.

രോഹിതോ നാമ തത്രാന്യഃ പർവതഃ സരിതസ്തടേ280.

അനേകകംദരദരീ ഗുഹാസത്വ നിഷേവിതഃ.

തസ്യ പൂർവോത്തരേഭാഗേ ഘോരേ തൃണസമാകുലേ281.

സംകടേ വിഷമേ ദുർഗേ ഭൈരവേ ലോമഹർഷണേ.

മൃഗസിംഹസമാകീർണേ ബഹു ശ്വാപദ സേവിതേ282.

വല്ലീവൃക്ഷാദിഗഹനേ ശിവാശത നിനാദിതേ.

ദുർഗേസ്മിന്വസതേ രൗദ്രഃ കാമരൂപീ ഭയംകരഃ283.

ദ്വീപീ ശോണിത ദിഗ്ധാംസോ ഘോരദംഷ്ട്രാനഖായുധഃ.

നംദോ നാമ സ ധർമാത്മാ സ ച ഗോപീഹിതേ രതഃ284.

അച്ഛിന്നാഗ്രൈസ്തൃണൈർദീർഘൈർഗോധനം പരിരക്ഷതി.

തസ്യ യൂഥപരിഭ്രഷ്ടാ സാനംദാ തൃണലിപ്സയാ285.

ചരംതീ വ്യാഘ്രപുരതഃ സാ ധേനുഃ പ്രത്യുപസ്ഥിതാ.

അഭ്യദ്രവച്ച താം ദ്വീപീ തിഷ്ഠതിഷ്ഠേതി ചാബ്രവീത്286.

ത്വമദ്യ വിഹിതോ ഭക്ഷഃ സ്വയം പ്രാപ്താസി ധേനുകേ.

ദ്വീപിനശ്ച വചഃ ശ്രുത്വാ നിഷ്ഠുരം രോമഹർഷണം287.

ശുക്ലരൂപാന്വിതം ബാലം ഭദ്രമിംദുസമപ്രഭമ്.

വത്സം സ്മരതി സാ ധേനുഃ സ്നേഹാക്താ ഗദ്ഗദാക്ഷരമ്288.

ദഹ്യംതീ പുത്രശോകേന നംദാ സാ പുത്രവത്സലാ.

രുദംതീ കരുണം ചൈവ നിരാശാ പുത്രദർശനേ289.

ദ്വീപീ ദൃഷ്ട്വാ തു താം ധേനും ക്രംദമാനാം സുദുഃഖിതാമ്.

ഉവാച വചനം ഘോരം ധേനുകേ കിം പ്രരുദ്യതേ290.

ദൈവാത്സുഖോപപന്നാസി ഭക്ഷസ്ത്വം മേ യദൃച്ഛയാ.

രുദംത്യാ വാ ഹസംത്യാ വാ തവാത്തം ജീവിതം ഭവേത്291.

വിഹിതം ഭുജ്യതേ ലോകേ സ്വയംപ്രാപ്താസി ധേനുകേ.

മൃത്യുസ്തേ വിഹിതോദ്ദൈവ വൃഥാ കിമനുശോചസി292.

പപ്രച്ഛ താം പുനർദ്വീപീ കിമർഥം രുദിതം ത്വയാ.

കൗതുകം ചാത്ര മേ ജാതം മഹന്മേ കഥയസ്വ വൈ293.

വ്യാഘ്രസ്യ വചനം ശ്രുത്വാ നംദാ വാക്യമഥാബ്രവീത്.

ക്ഷംതുമർഹസി മേ നാഥ കാമരൂപിന്നമോസ്തു തേ294.

ത്വാം സമാസാദ്യ ലോകസ്യ പരിത്രാണം ന വിദ്യതേ.

ജീവിതാർഥം ന ശോചാമി പ്രാപ്തവ്യം മരണം മയാ295.

ജാതസ്യ ഹി ധ്രുവോ മൃത്യുർധ്രുവം ജന്മ മൃതസ്യ ച.

തസ്മാദപരിഹാര്യേർഥേ ന ശോചാമി മൃഗാധിപ296.

ദേവൈരപി യഥാ സർവൈർമർത്തവ്യമവശൈർധ്രുവമ്.

തസ്മാത്തു നാഹമേവൈകാ വ്യാഘ്ര ശോചാമി ജീവിതമ്297.

കിംതു സ്നേഹേന വൈ സാധോ ദുഃഖേന രുദിതം മയാ.

അസ്തി മേ ഹൃദി സംതാപസ്തം ച ത്വം ശ്രോതുമർഹസി298.

പ്രഥമേ വയസി പ്രാപ്തേ പ്രസൂതാഹം മൃഗാധിപ.

ഇഷ്ടഃ പ്രഥമജാതശ്ച സുതസ്തു മമ ബാലകഃ299.

ക്ഷീരപായീ ച മേ വത്സസ്തൃണം നാദ്യാപി ജിഘ്രതി.

സ ച ഗോപകുലേ ബദ്ധഃ ക്ഷുധാർതോ മാമവേക്ഷതേ300 1.18.300.

തമഹം ചാനുശോചാമി കഥം ജീവിഷ്യതേ സുതഃ.

തസ്യേച്ഛാമി സ്തനം ദാതും പുത്രസ്നേഹവശം ഗതാ301.

പായയിത്വാ സ്തനം വത്സമവലിഹ്യ ച മൂർദ്ധനി.

സഖീനാമർപയിത്വാ തു സംദിശ്യ ച ഹിതാഹിതമ്302.

പുനഃ പ്രത്യാഗമിഷ്യാമി യഥേഷ്ടം ഭക്ഷയിഷ്യസി.

സ നംദായാ വചഃ ശ്രുത്വാ മൃഗേംദ്രഃ പുനരബ്രവീത്303.

കിം തേ പുത്രേണ കർത്തവ്യം മരണം കിം ന ബുധ്യസേ.

ത്രസ്യംതി സർവഭൂതാനി മ്രിയംതേ മാം നിരീക്ഷ്യ ച304.

ത്വം പുനഃ കൃപയാവിഷ്ടാ പുത്രപുത്രേതി ഭാഷസേ.

ന പുത്രാ ന തപോ ദാനം ന മാതാ ന പിതാ ഗുരുഃ305.

ശക്നുവംതി പരിത്രാതും നരം കാലപ്രപീഡിതമ്.

കഥം ത്വം ഗോകുലം ഗത്വാ ഗോപീജനസമാകുലമ്306.

വൃഷഭൈർനാദിതം ദിവ്യം ബാലവത്സവിഭൂഷിതമ്.

ഭൂഷണം ദേവലോകസ്യ സ്വർഗതുല്യം ന സംശയഃ307.

നിത്യം പ്രമുദിതം ദിവ്യം സർവദേവപ്രപൂജിതമ്.

യത്പവിത്രം പവിത്രാണാം മംഗലാനാം ച മംഗലമ്308.

യത്തീർഥം സർവതീർഥാനാം ധന്യാനാം ധന്യമുത്തമമ്.

സമസ്തഗുണസംപന്നമീശ്വരായതനം മഹത്309.

യത്ഖ്യാതം സർവതീർഥാനാം ഭൂമിസ്വർഗമനുത്തമമ്.

ഗോപീമംഥനശബ്ദേന ബാലവത്സരവേണ ച310.

ഗവാം ഹുംകാരശബ്ദേന അലക്ഷ്മീഃ പ്രതിഹന്യതേ.

യത്ര വത്സാശ്ച ഹുംകാരം കരുണം മാതൃകാംക്ഷയാ311.

യദ്ഗോപൈഃ പാലിതം ശൂരൈർബാഹുയുദ്ധകൃതശ്രമൈഃ.

പ്രഗീതനൃത്യസംലാപം നംദിതാസ്ഫോടനാദിതമ്312.

ഇതസ്തതഃ സ്ഥിതൈർവത്സൈർനർദ്യമാനം സമംതതഃ.

സരോവദ്രാജതേ ഗോഷ്ടം ചലദ്ഭിരിവ പംകജൈഃ313.

തം ശ്രീനികേതനം സൗമ്യം ഹൃഷ്ടപുഷ്ടജനാകുലമ്.

ഗോലോകപ്രതിമം ദൃഷ്ട്വാ കഥം പ്രത്യാഗമിഷ്യസി314.

പംചഭൂതാനി മേ ഭദ്രേ പിബംതു രുധിരം തവ.

ന നിർവിണ്ണാനി ഭൂതാനി വാങ്മാത്രേണ കരോമ്യഹമ്315.

നംദോവാച.

ഏവം പ്രഥമവത്സായാ മൃഗേംദ്ര ശൃണു മേ വചഃ.

ദൃഷ്ട്വാ സഖീഃ സുതം ബാലം ഗോപാംശ്ച പ്രതിപാലകാൻ316.

ഗോപീജനമുപാമംത്ര്യ ജനനീം ച വിശേഷതഃ.

ശപഥൈരാഗമിഷ്യാമി മന്യസേ യദി മുംച മാം317.

യത്പാപം ബ്രഹ്മവധ്യായാം മാതൃപിതൃവധേഷു ച.

തേന പാപേന ലിപ്യേഹം യദ്യഹം നാഗമേ പുനഃ318.

യത്പാപം ലുബ്ധകാനാം തു മ്ലേച്ഛാനാം ഗരദായിനാമ്.

തേന പാപേന ലിപ്യേഹം യദ്യഹം നാഗമേ പുനഃ319.

ഗോഷു വിഘ്നാംശ്ച യേ കുര്യുഃ സ്വപംതീം താഡയംതി ച.

തേന പാപേ നലിപ്യേഹം യദ്യഹം നാഗമേ പുനഃ320.

സകൃദ്ദത്വാ തു യഃ കന്യാം ദ്വിതീയേ ദാതുമിച്ഛതി.

തസ്യ പാപേന ലിപ്യേഹം യദ്യഹം നാഗമേ പുനഃ321.

യസ്ത്വനർഹാൻബലീവർദാന്വിഷമേ വാഹയേത്പുമാൻ.

കഥായാം കഥ്യമാനായാം വിഘ്നം കാരയതേ തു യഃ322.

തേന പാപേന ലിപ്യേഹം യദ്യഹം നാഗമേ പുനഃ.

ഗൃഹേ യസ്യാഗതം മിത്രം നിരാശം പ്രതിഗച്ഛതി323.

തസ്യ പാപേന ലിപ്യേഹം യദ്യഹം നാഗമേ പുനഃ.

ഇത്യേതൈഃ പാതകൈർഘോരൈരാഗമിഷ്യാമ്യഹം പുനഃ324.

ബുധ്വാ സംപ്രത്യയം ദ്വീപീ പുനർവചനമബ്രവീത്.

വ്യാഘ്ര ഉവാച.

സംജാതഃ പ്രത്യയോസ്മാകം ശപഥൈർധേനുകേ തവ325.

കദാചിന്മന്യസേ ഗത്വാ മൂർഖോയം വംചിതോ മയാ.

അത്രാപി കേചിദ്വക്ഷ്യംതി ശപഥേ നാസ്തി പാതകമ്326.

കാമിനീഷു വിവാഹേഷു ഗവാം മുക്തൗ തഥൈവ ച.

പ്രാണത്യാഗേ സമുത്പന്നേ ശ്രദ്ധാതവ്യം ന ച ത്വയാ327.

ലോകേസ്മിന്നാസ്തികാഃ കേചിന്മൂർഖാഃ പംഡിതമാനിനഃ.

ഭ്രാമയിഷ്യംതി തേ ചിത്തം ചക്രാരൂഢമിവ ക്ഷണാത്328.

കുതർകഹേതുവൃത്താംതൈരജ്ഞാനാവൃതചേതസഃ.

മോഹയംതി നരാഃ ക്ഷുദ്രാ ആഗമാനവിശാരദാഃ329.

അതഥ്യാന്യപി തഥ്യാനി ദർശയംത്യതിപേശലാഃ.

സമേ നിമ്നോന്നതാനീവ ചിത്രകർമവിദോ ജനാഃ330.

പ്രായഃ കൃതാർഥോ ലോകോയം മന്യതേ നോപകാരിണമ്.

വത്സഃ ക്ഷീരക്ഷയം ദൃഷ്ട്വാ പരിത്യജതി മാതരമ്331.

ന തം പശ്യാമി ലോകേസ്മിൻകൃതേ പ്രതികരോതി യഃ.

സർവസ്യ ഹി കൃതാർഥസ്യ മതിരന്യാ പ്രവർതതേ332.

ഋഷിദേവാസുരനരൈഃ ശപഥാഃ കാര്യസിദ്ധയേ.

കൃതാഃ പരസ്പരം പൂർവം താന്ന മന്യാമഹേ വയമ്333.

സത്യേനാപി ശപേദ്യസ്തു ദേവാഗ്നിഗുരുസന്നിധൗ.

തസ്യ വൈവസ്വതോ രാജാ ധർമസ്യാർദ്ധം നികൃംതതി334.

മാ തേ ബുദ്ധിർഭവേദേവം ശപഥൈരേഷ വംചിതഃ.

ത്വയൈവ ദർശിതം സർവം യഥേഷ്ടം കുരു സാംപ്രതം335.

നംദോവാച.

ഏവമേവ മഹാസാധോ കസ്ത്വാം വംചയിതും ക്ഷമഃ.

ആത്മൈവ വംചിതസ്തേന യഃ പരം വംചയിഷ്യതി336.

ദ്വീപ്യുവാച.

ധേനുകേ പശ്യ ഗച്ഛ ത്വം പുത്രകം പുത്രവത്സലേ.

പായയിത്വാ സ്തനം വത്സമവലിഹ്യ ച മൂർദ്ധനി337.

മാതരം ഭ്രാതരം ദൃഷ്ട്വാ സഖീസ്വജനബാംധവാൻ.

സത്യമേവാഗ്രതഃ കൃത്വാ ശീഘ്രമാഗമനം കുരു338.

ഏവം സാ ശപഥം കൃത്വാ ധേനുർവൈ സത്യവാദിനീ.

അനുജ്ഞാതാ മൃഗേംദ്രേണ പ്രയാതാ പുത്രവത്സലാ339.

അശ്രുപൂർണമുഖീദീനാ വേപമാനാ സുദുഃഖിതാ.

ഹംഭാരവം പ്രമുംചംതീ പതിതാ ശോകസാഗരേ340.

കരീവ ചരണഗ്രാഹം ഗൃഹീതഃ സലിലാശയേ.

അശക്താ സ്വപരിത്രാണേ വിലപംതീ മുഹുർമുഹുഃ341.

സാ തത്ര ഗോകുലം പ്രാപ്താ ഹരിന്നദ്യാസ്തടേ സ്ഥിതമ്.

ശ്രുത്വാ വത്സം തു ക്രോശംതം പര്യധാവത സംമുഖീ342.

ഉപസൃപ്യ ച തം ബാലം ബാഷ്പപര്യാകുലേക്ഷണമ്.

സംപ്രാപ്യ മാതരം വത്സഃ ശംകിതഃ പരിപൃച്ഛതി343.

ന തേ പശ്യാമ്യഹം സ്വാസ്ഥ്യം ധൈര്യം നൈവാദ്യ ലക്ഷയേ.

ഉദ്വിഗ്നാ ചാപി തേ ദൃഷ്ടിർഭീതാ ചാതീവ ലക്ഷ്യസേ344.

നന്ദോവാച.

പിബ പുത്ര സ്തനം മേദ്യ കാരണം യദി പൃച്ഛസി.

അശക്താഹം തവാഖ്യാതും കുരു തൃപ്തിം യഥേപ്സിതാമ്345.

അപശ്ചിമം തു തേ പുത്ര ദുർലഭം മാതൃദർശനമ്.

ഏകാഹമദ്യ മേ പീത്വാ പ്രഭാതേ കസ്യ പാസ്യസി346.

ത്വാം ത്യക്ത്വാ പുത്ര ഗംതവ്യം ശപഥൈരാഗതാ ഹ്യഹമ്.

ക്ഷുത്ക്ഷാമസ്യ ച വ്യാഘ്രസ്യ ദാതവ്യമാത്മജീവിതമ്347.

നംദായാശ്ച വചഃ ശ്രുത്വാ വത്സോ വചനമബ്രവീത്.

വത്സ ഉവാച.

അഹം തത്ര ഗമിഷ്യാമി യത്ര ത്വം ഗംതുമിച്ഛസി348.

ശ്ലാഘ്യം മമാപി മരണം ത്വയാ സഹ ന സംശയഃ.

ഏകാകിനാപി മർതവ്യം മയാർതേന ത്വയാ വിനാ349.

യദി മാം സംഹിതം മാതർവനേ വ്യാഘ്രോ ഹനിഷ്യതി.

യാ ഗതിർമാതൃഭക്താനാം ധ്രുവം സാ മേ ഭവിഷ്യതി350 1.18.350.

തസ്മാദവശ്യം യാസ്യാമി ത്വയാ സഹ ന സംശയഃ.

അഥവാ തിഷ്ഠ മാതസ്ത്വം ശപഥാഃ സംതു തേ മമ351.

ജനന്യാ ച വിയുക്തസ്യ ജീവിതേ കിം പ്രയോജനമ്.

അനാഥസ്യ വനേ നിത്യം കോ മേ നാഥോ ഭവിഷ്യതി352.

നാസ്തി മാതൃസമോ ബംധുർബാലാനാം ക്ഷീരജീവിനാമ്.

നാസ്തി മാതൃസമോ നാഥോ നാസ്തി മാതൃസമാ ഗതിഃ353.

നാസ്തി മാതൃസമഃ സ്നേഹോ നാസ്തി മാതൃസമം മുഖമ്.

നാസ്തി മാതൃസമോ ദേവ ഇഹലോകേ പരത്ര ച354.

ഏവം വൈ പരമോ ധർമഃ പ്രജാപതിവിനിർമിതഃ.

യേ തിഷ്ഠംതി സദാ പുത്രാസ്തേ യാംതി പരമാം ഗതിമ്355.

നംദോവാച.

മമൈവ വിഹിതോ മൃത്യുർന ത്വം പുത്രാഗമിഷ്യസി.

ന ചായമന്യജീവാനാം മൃത്യുഃ സ്യാദന്യമൃത്യുനാ356.

അപശ്ചിമമിമം പുത്ര മാതൃസംദേശമുത്തമമ്.

അത്രാതിഷ്ഠസ്വ മദ്വാക്യാത്തതഃ ശുശ്രൂഷണം പുനഃ357.

ജലേസ്ഥലേ ച വിചരൻപ്രമാദം താത മാ കുരു.

പ്രമാദാത്സർവഭൂതാനി വിനശ്യംതി ന സംശയഃ358.

ന ച ലോഭേന ചർതവ്യം വിഷമസ്ഥം തൃണം ക്വചിത്.

ലോഭാദ്വിനാശഃ സർവേഷാമിഹലോകേ പരത്ര ച359.

സമുദ്രമടവീം പുത്ര വിശംതി ലോഭമോഹിതാഃ.

ലോഭാദകാര്യമത്യുഗ്രം വിദ്വാനപി സമാചരേത്360.

ലോഭാത്പ്രമാദാദ്വിസ്രംഭാത്ത്രിഭിർനാശോ ഭവേന്നൃണാമ്.

തസ്മാല്ലോഭം ന കുർവീത ന പ്രമാദം ന വിശ്വസേത്361.

ആത്മാ ഹി സതതം പുത്ര രക്ഷിതവ്യഃ പ്രയത്നഃ.

സർവേഭ്യഃ ശ്വാപദേഭ്യശ്ച മ്ലേച്ഛചോരാദിസംകടാത്362.

തിരശ്ചാം പാപയോനീനാമേകത്ര വസതാമപി.

വിപരീതാനി ചിത്താനി വിജ്ഞായംതേ ന പുത്രക363.

നഖിനാം ച നദീനാം ച ശൃംഗിണാം ശസ്ത്രധാരിണാമ്.

ന വിശ്വാസസ്ത്വയാ കാര്യഃ സ്ത്രീണാം പ്രേഷ്യജനസ്യ ച364.

ന വിശ്വസേദവിശ്വസ്തേ വിശ്വസ്തേനാതി വിശ്വസേത്.

വിശ്വാസാദ്ഭയമുത്പന്നം മൂലാന്യപി നികൃംതതി365.

ന വിശ്വസേത്സ്വദേഹേപി ബലിഷ്ഠേ ഭീതചേതസി.

വക്ഷ്യംതി ഗൂഢമത്യർഥം സുപ്തം മത്തം പ്രമാദതഃ366.

ഗംധഃ സർവത്ര സതതമാഘ്രാതവ്യഃ പ്രയത്നതഃ.

ഗാവഃ പശ്യംതി ഗംധേന രാജാനശ്ചാരചക്ഷുഷാ367.

നൈകസ്തിഷ്ഠേദ്വനേഘോരേ ധർമമേകം ച ചിംതയേത്.

നചോദ്വേഗസ്ത്വയാകാര്യഃ സർവസ്യ മരണം ധ്രുവം368.

യഥാ ഹി പഥികഃ കശ്ചിച്ഛായാമാശ്രിത്യ തിഷ്ഠതി.

വിശ്രമ്യ ച പുനര്യാതി തദ്വദ്ഭൂതസമാഗമഃ369.

പുത്ര നിത്യം ജഗത്സർവം തത്രൈകഃ ശോചസേ കഥം.

താവത്ത്വം ശോകമുത്സൃജ്യ മദ്വാക്യമനുപാലയ370.

ശിരസ്യാഘ്രായ തം പുത്രമവലിഹ്യ ച മൂർദ്ധനി.

ശോകേന മഹതാവിഷ്ടാ ബാഷ്പവ്യാകുലലോചനാ371.

വിനിഃശ്വസംതീ നാഗീവ ദീർഘമുഷ്ണം മുഹുർമുഹുഃ.

പുത്രഹീനം ജഗച്ഛൂന്യം പ്രപശ്യംതീവ സാ്ഭവത്372.

മഹാപംകനിമഗ്നേവ തിഷ്ഠംതീ ചാവസീദതീ.

വിലപ്യ നംദിനീ പുത്രമുവാചേദം പുനർവചഃ373.

നാസ്തി പുത്രസമഃ സ്നേഹോ നാസ്തിപുത്രസമം സുഖം.

നാസ്തി പുത്രസമാ പ്രീതിർനാസ്തി പുത്രസമാ ഗതിഃ374.

അപുത്രസ്യ ജഗച്ഛൂന്യമപുത്രസ്യ ഗൃഹേ്സുഖമ്.

പുത്രേണ ലഭതേ ലോകമപുത്രോ നരകം വ്രജേത്375.

ലോകോ വദതി വാക്യാനി ചംദനം കില ശീതലം.

പുത്രഗാത്രപരിഷ്വംഗശ്ചംദനാദതിശീതലഃ376.

ഇതി പുത്രഗുണാനുക്ത്വാ നിരീക്ഷ്യ ച പുനഃപുനഃ.

സ്വമാതരം സഖീർഗോപീസ്ത്വരമാണാ ച പൃച്ഛതി377.

യൂഥസ്യാഗ്രേ ചരംതീം മാമാസസാദ മൃഗാധിപഃ.
മുക്താഹം തേന ശപഥൈഃ പുനര്യാസ്യാമി തത്ര വൈ378.
സുതം ച മാതരം ചൈവ സഖീർദ്രഷ്ടും ച ഗോകുലം.
ആഗതാ സത്യവാക്യേന പുനര്യാസ്യാമി തത്ര വൈ379.
മാതഃ ക്ഷമസ്വ തത്സർവം ദൗഃശീല്യാദി കൃതം മമ.
ബാലസ്തവായം ദൗഹിത്രഃ കിമത്രാന്യദ്ബ്രവീമ്യഹം380.
വിപുലേ ചംപകേ മാതർഭദ്രേ സുരഭി മാനിനി.
വസുധാരേ പ്രിയാനംദേ മഹാനംദേ ഘടസ്രവേ381.
അജ്ഞാനാജ്ജ്ഞാനതോ വാപി യദുക്തം കിംചിദപ്രിയം.
തത്ക്ഷമധ്വം മഹാഭാഗാ യച്ചാന്യച്ച കൃതം മയാ382.
സർവാഃ സർവഗുണോപേതാഃ സർവാ ലോകസ്യ മാതരഃ.
സർവാഃ സർവപ്രദാ നിത്യം രക്ഷധ്വം മമ ബാലകം383.
അനാഥം വികലം ദീനം രക്ഷധ്വം മമ പുത്രകം.
മാതൃശോകാഭിസംതപ്തം ഭഗിന്യഃ പാലയിഷ്യഥ384.
യസ്മാദനാഥമബലം പുത്രവത്പാലയിഷ്യഥ.
ക്ഷമധ്വം ച മഹാഭാഗാ യാസ്യാമി സത്യസംശ്രയാത്385.
ന ചിംതാ മഹതീ കാര്യാ സഖീഭിശ്ച കഥംചന.
പ്രഥമസ്യാസ്യ ജാതസ്യ സ്ഥിതം മരണമഗ്രതഃ386.
ശ്രുത്വാ തു നംദാവചനം മാതാ സഖ്യശ്ച ദുഃഖിതാഃ.
വിഷാദം പരമം ജഗ്മുരിദമൂചുശ്ച വിസ്മിതാഃ387.
അഹോഽത്ര മഹദാശ്ചര്യം യദ്വ്യാഘ്രവചനം ത്വയാ.
പ്രകർതുമുദ്യതം ഭീമം നംദാ ത്വം സത്യവാദിനീ388.
ശപഥൈഃ സത്യവാക്യേന വംചയിത്വാ മഹാഭയം.
നാശനീയം പ്രയത്നേന ന ഗംതവ്യം കഥംചന389.
നംദേ ന ചൈവ ഗംതവ്യമധർമഃ ക്രിയതേ ത്വയാ.
യദ്ബാലം സ്വസുതം ത്യക്ത്വാ സത്യലോഭേന ഗമ്യതേ390.

അത്ര ഗാഥാ പുരാ പ്രോക്താ ഋഷിഭിർബ്രഹ്മവാദിഭിഃ.

പ്രാണത്യാഗേ സമുത്പന്നേ ശപഥൈർനാസ്തി പാതകം391.

ഉക്ത്വാനൃതം ഭവേദ്യത്ര പ്രാണിനാം പ്രാണരക്ഷണം.

അനൃതം തത്ര സത്യം സ്യാത്സത്യമപ്യനൃതം ഭവേത്392.

കാമിനീഷു വിവാഹേഷു ഗവാം മുക്തൗ തഥൈവ ച.

ബ്രാഹ്മണാനാം വിപത്തൗ ച ശപഥൈർനാസ്തി പാതകം393.

നംദോവാച.

പരേഷാം പ്രാണരക്ഷാർഥം വദാമ്യേവാനൃതം വചഃ.

നാത്മാർഥമുത്സഹേ വക്തും ജീവിതാർഥേ കഥംചന394.

ഏകഃ സംശ്ലിഷ്യതേ ഗർഭേ മരണേ ഭരണേ തഥാ.

ഭുംക്തേ ചൈകഃ സുഖം ദുഃഖമതഃ സത്യം വദാമ്യഹമ്395.

സത്യേ പ്രതിഷ്ഠിതാ ലോകാ ധർമഃ സത്യേ പ്രതിഷ്ഠിതഃ.

ഉദധിസ്സത്യവാക്യേന മര്യാദാം ന വിലംഘതേ396.

വിഷ്ണവേ പൃഥിവീം ദത്വാ ബലി പാതാലമാശ്രിതഃ.

ഛദ്മനാപി ബലിർബദ്ധഃ സത്യവാക്യം ന ചാത്യജത്397.

പ്രവർധമാനഃ ശൈലേംദ്രഃ ശതശൃംഗഃ സമുത്ഥിതഃ.

സത്യേന സംസ്ഥിതോ വിംധ്യഃ പ്രബന്ധം നാതിവർതതേ398.

സ്വർഗാപവർഗനരകാഃ സത്യവാചി പ്രതിഷ്ഠിതാഃ.

യസ്തു ലോപയതേ വാചമശേഷം തേന ലോപിതം399.

യോഽന്യഥാ സംതമാത്മാനമന്യഥാ പ്രതിപദ്യതേ.

കിം തേന ന കൃതം പാപം ചോരേണാത്മാപഹാരിണാ400 1.18.400.

യാസ്യാമി നരകം ഘോരം വിലോപ്യാത്മാനമാത്മനാ.

തസ്യ വൈവസ്വതോ രാജാ ധർമസ്യാർധം നികൃംതതി401.

അഗാധേ സലിലേ ശുദ്ധേ സത്യ തീർഥേ ക്ഷമാ ഹ്രദേ.

സ്നാത്വാ പാപവിനിർമുക്തഃ പ്രയാതി പരമാം ഗതിം402.

അശ്വമേധസഹസ്രം ച സത്യം ച തുലയാ ധൃതം.

അശ്വമേധസഹസ്രാദ്ധി സത്യമേവ വിശിഷ്യതേ403.

സത്യം സാധുഫലം ശ്രുതം ച പരമം ക്ലേശാദിഭിർവർജിതം.

സാധൂനാം നികടം സതാം കുലധനം സർവാശ്രമാണാം ഫലം.

യസ്മാത്തം സമവാപ്യ ഗച്ഛതി ദിവം സംത്യജ്യതേ്സൗ കഥം.

ലോകൈരത്ര സമാഗമേ പ്രതിദിനം സത്യം വദധ്വം ധ്രുവം404.

സഖ്യ ഊചുഃ.

നംദേ സാ ത്വം നമസ്കാര്യാ സർവൈരപി സുരാസുരൈഃ.

യാ ത്വം പരമസത്വേന പ്രാണാംസ്ത്യജസി ദുസ്ത്യജാൻ405.

ബ്രൂമഃ കിം തത്ര കല്യാണി യാ ത്വം ധർമധുരംധരാ.

ത്യാഗേനാനേന നാ്പ്രാപ്യം ത്രൈലോക്യേ വസ്തു കിംചന406.

അവിയോഗം ച പശ്യാമസ്ത്യാഗാദസ്മാത്സുതേന ഹി.

നാര്യാഃ കല്യാണചിത്തായാനാപദഃ സംതി കുത്രചിത്407.

ദൃഷ്ട്വാ ഗോപീജനം സർവം പരിക്രമ്യ ച ഗോകുലം.

നംദാ സംപ്രസ്ഥിതാ ദേവാന്വൃക്ഷാംശ്ചാപൃച്ഛ്യ സാ പുനഃ408.

ക്ഷിതിം വരുണമഗ്നിം ച വായും ചാപി നിശാകരം.

ദശദിഗ്ദേവതാവൃക്ഷാന്നക്ഷത്രാണി ഗ്രഹൈഃ സഹ409.

സർവാന്വിജ്ഞാപയാമാസ പ്രണിപത്യ മുഹുർമുഹുഃ.

യേ സംശ്രിതാ വനേ സിദ്ധാഃ സർവാശ്ച വനദേവതാഃ410.

വനേ ചരംതം ച തൃണം തേ രക്ഷംതു സുതം മമ.

ചംപകാശോക പുന്നാഗാസ്സരലാർജുനകിംശുകാഃ411.

ശൃണ്വംതു പാദപാഃ സർവേ സംദേശം മമ വിക്ലവം.

വത്സമേകാകിനം ദീനം ചരംതം വിഷമേ വനേ412.

രക്ഷധ്വം വത്സകം ബാലം സ്നേഹാത്പുത്രമിവൗരസം.

മാത്രാപിത്രാവിഹീനം ച അനാഥം ദീനമാനസം413.

വിചരംതമിമാം ഭൂമിം ക്രംദമാനം സുദുഃഖിതം.

തസ്യേഹ ക്രംദമാനസ്യ മത്പുത്രസ്യ മഹാവനേ414.

മഹാശോകാഭിഭൂതസ്യ ക്ഷുത്പിപാസാതുരസ്യ ച.

ശൂന്യസ്യൈകാകിനഃ സർവം ജഗച്ഛൂന്യം പ്രപശ്യതഃ415.

ചരമാണസ്യ കർതവ്യം സാനുക്രോശൈസ്തു രക്ഷണം.

സംദിശ്യ നംദാ പ്രീത്യൈവം പുത്രസ്നേഹവശം ഗതാ416.

ശോകാഗ്നിനാ ച സന്ദീപ്താ വിച്ഛിന്നാ പുത്രദർശനേ.

വിയുക്താ ചക്രവാകീവ ലതേവ പതിതാ തരോഃ417.

അംധേവ ദൃഷ്ടിരഹിതാ പ്രസ്ഖലംതീ പദേ പദേ.

അഗച്ഛത്സാ പുനസ്തത്ര യത്രാസൗ പിശിതാശനഃ418.

ആസ്തേ വിസ്ഫൂർജിതമുഖസ്തീക്ഷ്ണദംഷ്ട്രോ ഭയാവഹഃ.

താവത്തസ്യാഃ സുതോ വത്സ ഊർദ്ധ്വപുച്ഛോതിവേഗവാൻ419.

ആഗത്യ മാതുരഗ്രേസൗ മൃഗേംദ്രസ്യാഗ്രതോ്ഭവത്.

ആഗതം തു സുതം ദൃഷ്ട്വാ മൃത്യും തമഗ്രതഃ സ്ഥിതം420.

വ്യാഘ്രം ദൃഷ്ട്വാ തു സാ ധേനുരിദം വചനമബ്രവീത്.

ഭോഭോ മൃഗേംദ്രാഗതാഹം സത്യധർമവ്രതേ സ്ഥിതാ421.

കുരു തൃപ്തിം യഥാകാമമസ്മന്മാംസേന സാംപ്രതമ്.

സംതർപയ സ്വഭൂതാനി പിബ ത്വം ശോണിതം മമ422.

മൃതായാം തു മയി ത്വം ഭോ ഭക്ഷയേമം തു ബാലകമ്.

ദ്വീപ്യുവാച.

സ്വാഗതം തവ കല്യാണി ധേനുകേ സത്യവാദിനീ423.

ന ഹി സത്യവതാം കിംചിദശുഭം ഭവതി ക്വചിത്.

ത്വയോക്തം ധേനുകേ പൂർവം സത്യം പ്രത്യാഗമേ പുനഃ424.

തേന മേ കൗതുകം പ്രാപ്തം പ്രാപ്താ ഗച്ഛേത്കഥം പുനഃ.

തവ സത്യപരീക്ഷാർഥം പ്രേഷിതാസി മയാ പുനഃ425.

അന്യഥാ മാം സമാസാദ്യ ജീവംതീ യാസ്യസേ കഥമ്.

യച്ച നഃ കൗതുകം ജാതം സത്യമന്വേഷണം മമ426.

തസ്മാദനേന സത്യേന മുക്താസി ച മയാ്ധുനാ.

ഭഗിനീ ഭവതീ മഹ്യം ഭാഗിനേയഃ സുതസ്തവ427.

ദത്തോപദേശസ്യ ശുഭേ മമ പാപിഷ്ഠകർമണഃ.

സത്യേ പ്രതിഷ്ഠിതാ ലോകാ ധർമഃ സത്യേ പ്രതിഷ്ഠിതഃ428.

സത്യേന ഗൗഃ ക്ഷീരധാരാം പ്രമുംചതി ഹവിഃ പ്രിയാമ്.

സ വൈ ധന്യതമോ ഗോപോ യസ്ത്വത്ക്ഷീരേണ ജീവതി429.

ഭൂമിപ്രദേശാ ധന്യാസ്തേ സത്യ്ണാ വീരുധഃ ശുഭേ.

തേ ധന്യാശ്ച കൃതാർഥാശ്ച തൈരേവ സുകൃതം കൃതമ്430.

തൈരാപ്തം ജന്മനഃ സാരം യേ പിബംതി പയസ്തവ.

മൃഗേംദ്രഃ പ്രത്യയം ഗത്വാ വിസ്മയം പരമം ഗതഃ431.

പ്രത്യാദേശോ൅യമസ്മാകം സത്യം ദേവൈഃ പ്രദർശിതഃ.

സത്യമിഷ്ടം ഗവാം ദൃഷ്ട്വാ ന മേ വാഞ്ഛാസ്തി ജീവിതുമ്432.

തത്കരിഷ്യാമ്യഹം കർമ യേന മുച്യേയ കിൽബിഷാത്.

മയാ ജീവസഹസ്രാണി ഭക്ഷിതാനി ശതാനി ച433.

ഗതിം കാമിഹ ഗച്ഛാമി ദൃഷ്ട്വാ ഗോഃ സത്യമീദൃശമ്.

അഹം പാപോ ദുരാചാരോ നൃശംസോ ജീവഘാതകഃ434.

കാംസ്തു ലോകാൻഗമിഷ്യാമി കൃത്വാ കർമ സുദാരുണമ്.

ഗമിഷ്യേ പുണ്യതീർഥാനി കരിഷ്യേ പാപശോധനമ്435.

പതിഷ്യേ ഗിരിമാരുഹ്യ പ്രവേക്ഷ്യേ വാ ഹുതാശനമ്.

ധേനോ൅ദ്യ യന്മയാ കാര്യം തപഃ പാപാദ്വിശുദ്ധയേ436.

തദാദിശസ്വ സംക്ഷേപാന്ന കാലോ വിസ്തരസ്യ തു.

ധേനുരുവാച.

തപഃ കൃതേ പ്രശംസംതി ത്രേതായാം ജ്ഞാനമേവ ച437.

ദ്വാപരേ യജ്ഞമിത്യാഹുർദാനമേകം കലൗ യുഗേ.

സർവേഷാമേവ ദാനാനാമിദമേവൈകമുത്തമമ്438.

അഭയം സർവഭൂതാനാം നാസ്തി ദാനമതഃ പരമ്.

ചരാചരാണാം ഭൂതാനാമഭയം യഃ പ്രയച്ഛതി439.

സ ച സർവഭയാന്മുക്തഃ പരം ബ്രഹ്മാധിഗച്ഛതി.

നാസ്ത്യഹിംസാ സമം ദാനം നാസ്ത്യഹിംസാ സമം തപഃ440.

യഥാ ഹസ്തിപദേഷ്വന്യത്പദം സർവം പ്രലീയതേ.

സർവേ ധർമാസ്തഥാ വ്യാഘ്രേ പ്രലീയംതേ ഹ്യഹിംസയാ441.

യോഗവൃക്ഷസ്യ ഛായായാ താപത്രയവിനാശിനീ.

ധർമജ്ഞാനേ ച പുഷ്പാണി സ്വർഗമോക്ഷൗ ഫലാനി ച442.

ദുഃഖത്രയാഭിതപ്തസ്യ ഛായാ യോഗതരോഃ സ്മൃതാ.

ന ബാധ്യതേ പുനർദുഃഖൈഃ പ്രാപ്യ നിർവാണമുത്തമമ്443.

ഇത്യേതത്പരമം ശ്രേയഃ കീർതിതം തേ സമാസതഃ.

ജ്ഞാതം ചൈവ ത്വയാ സർവം കേവലം മാം തു പൃച്ഛസി444.

ദ്വീപ്യുവാച.

അഹം മൃഗ്യാ പുരാ ശപ്തോ വ്യാഘ്രരൂപേണ സംസ്ഥിതഃ.

തതഃ പ്രാണിവധാത്സർവമശേഷം മമ വിസ്മൃതമ്445.

ത്വത്സംപർകോപദേശാഭ്യാം സംജാതം സ്മരണം പുനഃ.

ത്വം ചാപ്യനേന സത്യേന ഗമിഷ്യസി പരാം ഗതിം446.

തദഹം ത്വാം പുനഃ പൃച്ഛേ പ്രശ്നമേകം ഹൃദി സ്ഥിതമ്.

സാഗ്രം വർഷശതം ജാതം ചിംതയാനസ്യ മേ ശുഭേ447.

ഭവത്യാ ഭാഗ്യയോഗേന കദാചിത്സ്വർഗശോഭനേ.

കൃതം ധർമസ്യ സംസ്ഥാനം സതാം മാർഗേ പ്രതിഷ്ഠിതമ്448.

കിം തേഽഭിധാനം കല്യാണി ബ്രൂഹി മേഽജ്ഞസ്യ സുവ്രതേ.

നംദോവാച.

മമ നംദേതി സംജ്ഞാ തു കൃതാ നംദേന സ്വാമിനാ449.

സാംപ്രതം ഭക്ഷയാമീതി ഹ്യതിഷ്ഠഃ കേന ഹേതുനാ.

നംദേതി ശ്രുത്വാ തന്നാമ മുക്തശാപഃ പ്രഭംജനഃ450 1.18.450.

പുനർനൃപത്വമാപന്നോ ബലരൂപസമന്വിതഃ.

ഏതസ്മിന്നംതരേ ധർമസ്താം ജ്ഞാത്വാ സത്യവാദിനീമ്451.

ദ്രഷ്ടും സമാഗതസ്തത്ര പ്രാബ്രവീച്ച പയസ്വിനീമ്.

തവ സത്യവ്രതാദ്ധൃഷ്ടോ ധർമോഹമിഹ ചാഗതഃ452.

നംദേ വൃണീഷ്വ ഭദ്രം തേ വരം വരതമം ഹി യത്.

ഏവമുക്താ ഹി സാ ദേവീ നംദാ തം പ്രാർഥയദ്വരമ്453.

തവാനുഭാവാത്സസുതാ ഗച്ഛാമി പദമുത്തമമ്.

ഭവേദിദം ശുഭം തീർഥം മുനീനാം ധർമദായകമ്454.

മന്നാമ്നാ ച സരിദിയം നംദാ നാമ സരസ്വതീ.

വരപ്രദാനാദ്ദേവേശ തദേതത്പ്രാർഥിതം മയാ455.

പുലസ്ത്യ ഉവാച.

സാ തത്ക്ഷണാദ്ഗതാ ദേവീ സ്ഥാനം സത്യവതാം ശുഭമ്.

പ്രഭംജനോപി തദ്രാജ്യം സംപ്രാപ്തഃ പ്രാഗുപാർജിതമ്456.

നംദാ യേന ഗതാ സ്വർഗം നംദാം പ്രാപ്യ സരസ്വതീമ്.

തേനാഖ്യയാ ബുധൈസ്തസ്യാഃ പ്രോക്താ നംദാ സരസ്വതീ457.

സരസ്വതീ പുനസ്തസ്മാദ്വനാത്ഖർജൂരസംജ്ഞിതാത്.

ദക്ഷിണേന പുനര്യാതാ പ്ലാവയംതീ ധരാതലമ്458.

ആഗച്ഛന്നപി യസ്തസ്യാ നാമ ഗൃഹ്ണാതി മാനവഃ.

ജീവൻസുഖം സ ആപ്നോതി മൃതോ ഭവതി ഖേചരഃ459.

തത്ര യേ ശുഭകർമാണസ്ത്യജംതി സ്വാം തനും നരാഃ.

തേ വിദ്യാധരരാജാനോ ഭവംതി സുഖിനോ ജനാഃ460.

നരാണാം സ്വർഗനിഃശ്രേണീ സ്നാനാത്പാനാത്സരസ്വതീ.

തത്ര സ്നാനം പ്രകുർവന്തി യേഷ്ടമ്യാം സുസമാഹിതാഃ461.

തേ മൃതാഃ സ്വർഗമാസാദ്യ മോദംതേ സുമനോരമാഃ.

സരസ്വതീ സദാ സ്ത്രീണാം തത്ര സൗഭാഗ്യദായികാ462.

ഉപോഷിതാ തൃതീയായാമപി സൗഭാഗ്യഭാജനാ.

തത്ര തദ്ദർശനേനാപി മുച്യതേ പാപസംചയാത്463.

സ്പൃശംതി യേ നരാഃ കേചിത്തേപി ജ്ഞേയാ മുനീശ്വരാഃ.

രജതസ്യ പ്രദാനേന രൂപവാൻജായതേ നരഃ464.

പുണ്യാ പുണ്യജലോപേതാ നദീയം ബ്രഹ്മണഃ സുതാ.

നംദാ നാമേതി വിപുലാ പ്രവൃത്താ ദക്ഷിണാമുഖീ465.

ഗത്വാ തതോ നാതിദൂരം പുനര്യാതാ പരാങ്മുഖീ.

തതഃ പ്രഭൃതി സാ ദേവീ പ്രസഭം പ്രകടാ സ്ഥിതാ466.

തസ്യാസ്തടേഷു പുണ്യേഷു തീർഥാന്യായതനാനി ച.

സംസേവിതാനി മുനിഭിഃ സിദ്ധൈശ്ചാപി സമംതതഃ467.

തേഷു സർവേഷു ഭവതി ധർമഹേതുസ്സരസ്വതീ.

സ്നാനാത്പാനാത്പ്രദാനാദ്വാ ഹിരണ്യസ്യ മഹാനദീ468.

ഹാടകക്ഷിതിഗൗരീണാം നംദാതീർഥേ മഹോദയം.

ദാനം ദത്തം നരൈഃ സ്നാതൈർജനയത്യക്ഷയം ഫലം469.

ധാന്യപ്രദാനം പ്രവദംതി ശസ്തം വസുപ്രദാനം ച തഥാ മുനീംദ്രാഃ .

യൈസ്തേഷു തീർഥേഷു നരൈഃ പ്രദത്തം തദ്ധർമഹേതുഃ പ്രവരം പ്രദിഷ്ടമ്470.

പ്രായോപവേശം പ്രയതഃ പ്രയത്നാദ്യസ്തത്ര കുര്യാത്പ്രമദാ പുമാന്വാ.

തീർഥേഷു സായുജ്യമവാപ്യ സോഽയം ഭുങ്ക്തേ ഫലം ബ്രഹ്മഗൃഹേ യഥേഷ്ടം471.

തസ്യോപകംഠേ തു മൃതാസ്തു യേ വൈ കർമക്ഷയാത്സ്ഥാവരജംഗമാശ്ച.

തൈശ്ചാപി സർവൈഃ സഹസാ പ്രസഹ്യ ലഭ്യേത യജ്ഞസ്യ ഫലം ദുരാപമ്472.

തതസ്തു സാ ധർമഫലപ്രദാ ഭവേജ്ജന്മാദി ദുഃഖാർദിത ചേതസാം നൃണാമ്.

സർവാത്മനാ പുണ്യഫലാ സരസ്വതീ സേവ്യാ പ്രയത്നാത്പുരുഷൈർമഹാനദീ473.

ഇതി ശ്രീപാദ്മപുരാണേ പ്രഥമേ സൃഷ്ടിഖംഡേ നംദാപ്രാചീമാഹാത്മ്യേഷ്ടാദശോഽധ്യായഃ18.

"https://sa.wikisource.org/w/index.php?title=പദ്മപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ_1_(സൃഷ്ടിഖണ്ഡമ്)/അധ്യായഃ_18&oldid=334452"
ഇത്യസ്മാദ് പ്രതിപ്രാപ്തമ്